

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan epoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Esdeesarski tisk.

Ne ideje in ne programa nima klika v SDS in zato je svoje dni pripomogla g. Radetu Pašiču 6 milijonov posojila v Slavenski banki, da bi omogočil njen vstop v radikalno stranko z isto pripravljenostjo, kakor skuša danes s pokloni pred Davidovičem prilezti v demokrasko stranko in kakor se je še pred nedavnim časom ponudila St. Radiću. Ali demokrat, ali radičev ali radikal, to je SDS vseeno, samo da bi bila deležna dobrot, ki so na vladni mizi. Ne v ideji, ne v uspehih in ne v članstvu ni sile SDS, temveč samo v njenem tisku. Esdeesarski tisk, edino to še drži danes pokonci SDS in esdeesarski tisk, to je pravzaprav danes SDS.

Razširjen in obsežen je danes esdeesarski tisk in zato je SDS na to svoje orožje silno ponosna in zato gleda kakor kak pravcati parvenu na vse druge stranke in skupine, ki nimajo tako razširjenega tiska, kakor je esdeesarski.

Pravi tisk parvenuja pa je tudi esdeesarski tisk. Ob svojem porodu je bil blagoslovljen od milosti parvenijev in ko je bila v Sloveniji v cvetju kupčija s politiko, tedaj je tudi ta tisk nastal. Zato pa je tudi ves njegov značaj tak, kaoršen odgovarja parveniju, samo da je znala SDS v tem oziru celo prekositi vse slabe strani parvenija.

Kajti ni še imel slovenski narod tako revolverske in neodgovorne žurnalistike, kakor je današnji esdeesarski tisk. Zlasti sedaj ob volinim boju se kaže vsa amoralnost tega tiska v bengalični luči.

Na lepo se izmišljuje vesti in ves mesec že farba svoje bralce z nekim demokratskim blokom, samo da bi nalovil glasov za s polomi in besedolomstvom proslavljeno SDS. Poleg tega pa grozi in hujška ter klevete, da se mora vsa poštena javnost zgražati. V zadnjem času pa si je izmislil še novo metodo, da bi mogel nekaznovano šitiri tudi največje klevete.

Tako je tik pred skupščinskimi volitvami napisal o nasprotnem tisku največje kleveto, ki more zadeti kak list, da je namreč ta list podkupljen. Poklican pred sodišče, pa je izjavil, da je avtor klevete esdeesarski poslanec. Poslanska imuniteta naj krije kleveto!

Včerajšnje »Jutro« se je zlasti divje zagnalo na g. Pirca in Pusta in napisalo, da sta oba »fokselmaherja«, neresna pustolovca in zasledovalca lastnih koristi. Ko pa bo »Jutro« vsled tega poklicano na odgovor, stavimo, da bo avtor teh napadov kak poslanec.

Pozitivno vemo, da imajo esdeesarji pripravljenih že celo vrst napadov na nekakega odličnega našega prijatelja in da bodo vsi ti napadi imunizirani. Na ta način misli esdeesarski tisk, da dobi popolno prostost v klevetanju, zlasti še, ker ima gotove dobre zveze, ki pa niso ostale neopažene in s katerimi bo tudi še obračunano.

Toda zelo se motijo gospodje če mislijo, da bo ta esdeesarski časopisni teror zmagal. Bilo je zlomljeno politično nasilje SDS, bilo je zlomljeno gospodarsko nasilje SDS in zlomljeno bo tudi časopisno nasilje SDS.

In zato je esdeesarski tisk eden glavnih argumentov, da gre jutri vsa poštena javnost v boj proti SDS in da mora s porazom esdeesarskih kandidatov položiti tudi temelj porazu esdeesarske nemoralne žurnalistike.

Vsak ima pravico, da svoje mnenje svobodno zastopa in če misli esdeesarski tisk, da sme on Slovincem to pravico vzeti, potem bo že spoznal svojo zmoto.

Slovenska prestolnica je proti revolverski žurnalistiki in jutri bo to dokazala!

Nova nota naše vlade Bolgarski.

Beograd, 1. oktobra. Naša vlada je zopet naročila našemu poslaniku v Sofiji Nešiću, da ponovi korak pri bolgarski vladi glede atentatov, ki jih hkrati pripravlja in vrši v Južni Srbiji makedonska revolucionarna organizacija. Tokrat bo izročil Nešić predsedniku bolgarske vlade Ljapčevu tudi pismeno noto, da bi se tako preprečila možnost, da daje bolgarski tisk korakom poslanika Nešića drug smisel, kakor so ga ti koraki v resnici imeli.

Nešić bo ob tej priliki opozoril bolgarsko vlado na delovanje bolgarskih komitašev, ki prehajajo iz Bolgarske na naše ozemlje, in bo zahteval, da ukrenejo bolgarske obmejne oblasti najenergičnejše odredbe, da preprečijo prehod komitašev na naš teritorij. V zvezi s tem se doznava, da bo najbrž v kratkem odpoklican iz Albanije naš odpravnik poslov Jeftić, ker je dokazano, da prihajajo komitaši na naš teritorij tudi iz albanskega ozemlja.

PO ODKRITJU SOLUNSKEGA ATENTATA.

Beograd, 1. oktobra. Zadnji poskus makedonstvujočih, da spuste v Solunu v zrak naš konzulat in zgradbe v naši svobodni coni, je še vedno glavni predmet razgovorov v naših diplomatskih krogih.

Po pisavi grških listov konstatirajo naši diplomatski krogi, da se zdi, da želi grška vlada razpravljati o vprašanju bolgarskih komitskih tolp na skupni konferenci med Grško, Jugoslavijo in Bolgarsko. Grška vlada stremi za tem, da bi pripravila našo državo do skupnega koraka napram Bolgarski, da se takrat enkrat za vselej reši vprašanje makedonstvujočih.

V zvezi s tem se omenja, da grški politiki smatrajo, da je Burov na svojem sestanku v Ženevi z ministrom dr. Marinkovićem dal nekatera važna jamstva Marinkoviću, ki bi jih sedaj grška vlada tudi zase izkoristila. Zato je vprašanje skupnega grško-jugoslovenskega koraka na Bolgarskem, ki ga po intencijah svoje vlade forsira grški tisk, zelo važno, a se za sedaj še ne da ugotoviti, kako bodo v tem vprašanju postopali naši merodajni krogi.

ITALIJA PODPIHUJE MAKEDONSTVUJUŠČE.

Beograd, 1. oktobra. Zadnji atentat

ITALIJANSKI LISTI NE IZKLUČUJEJO MOŽNOSTI REVIZIJE NETTUNSKIH KONVENCIJ.

Rim, 1. oktobra. Včerajšnji listi registrirajo izjavo jugoslovenskega poslanika v Rimu Rakića, ki je objavljena v nekaterih nemških listih in ki se v nji trdi, da Jugoslavija ne namerava ratificirati nettunske konvencije in da italijanska vlada sploh več ne insistira na tem, da bi se te konvencije aplicirale. Komentirajoč to Rakićevo izjavo italijanski listi ne izključujejo možnosti, da se bo vzelo vprašanje odnošajev z Jugoslavijo ponovno v pretres v direktnih pogajanjih, ki bi se mogla pričeti v najkrajšem času.

ŠTEVILNA ODLIKOVANJA.

Beograd, 1. oktobra. Kralj je podpisal večji ukaz ministrstva notranjih del, s katerim se odlikujejo z zlatimi in srebrnimi medaljami mnogi državljani za zasluge v službi javne varnosti.

KRALJ BORIS SE NE POROČI Z ITALIJANSKO PRINCEZINJO.

Rim, 1. oktobra. Službeno se javlja, da prispe kralj Boris danes dopoldne v Rim,

banditov makedonstvujočih je zelo poostiril situacijo in napravil napeto atmosfero poedinih balkanskih držav napram Bolgarski.

Makedonski komitet kot organizacija parasitov na bolgarskem narodnem telesu čuti, da bi v času doseženega zbližanja med Jugoslavijo in Bolgarsko mogel postati odveč tudi bolgarskemu narodu samemu. Da to prepreči, skuša z atentati ustvariti v naši državi tako razpoložje, ki bi bilo neugodno za politiko zbližanja. Doznava se, da Italija sama vzdržuje tako tendenco in je, da bi preprečila jugoslovansko - bolgarsko zbližanje, v polni meri ponudila usluge makedonski revolucionarni organizaciji in ji dala na razpolago denarna in materialna sredstva za izvajanje revolucionarne akcije proti Jugoslaviji. Ugotovljeno je, da edino italijanski denar omogočuje izdajanje nekaterih listov, kakor n. pr. »La Macedoine«, ki vrši propagando v inozemstvu proti Jugoslaviji.

ČETAŠI HOTELI Z ATENTATI ZANETI SPOR MED JUGOSLAVIJO IN GRŠKO.

London, 1. oktobra. V tukajšnjih diplomatskih krogih z velikim zanimanjem spremljajo razvoj najnovejših dogodkov na Balkanu.

Po informacijah lista »Morning Post« iz Aten je grška vlada sklenila, da po zatvoritvi meje proti Bolgarski stori še nekatere izjemne korake v varstvo pred napadi bolgarskih komitskih tolp. Ta list trdi, da je policiji v Solunu prvi sporočil vest o bivanju bolgarskih teroristov v Solunu ondodni jugoslovanski konzul, ki je bil od svoje vlade opozorjen na to, da si makedonski komitet po svojih emisarijih prizadeva izzvati konflikt med Jugoslavijo in Grško.

S preiskavo, ki je bila izvedena po aretaciji bolgarskih teroistov v Solunu, je bilo ugotovljeno dejstvo, da naj bi bili bolgarski komitaši napravili vpad na dveh krajih nedaleč od Gjevgjelije. Istočasno naj bi bili agenti makedonskega komiteta izvršili atentat na grški konzulat v Jugoslaviji kot odgovor na atentat, ki naj bi se bil izvedel v Solunu na jugoslovanski konzulat. Na ta način so hoteli izzvati spor med Jugoslavijo in Grško.

da napravi posel italijanskemu kralju in Mussoliniju.

Italijanski listi so zelo rezervirani glede skorajšnje poroke Borisa z eno izmed italijanskih princezinj. Včerajšnji listi pa beležijo vest, da se bo kralj Boris zaročil z neko evropsko princezino in da bo ta poroka te dni objavljena.

GRŠKA VLADA V STRAHU PRED PRISTAŠI PANGALOSA.

Pariz, 1. oktobra. »Havas« javlja iz Aten, da je vlada aretirala nekoliko grških oficirjev in Pangalosvega sina zaradi pripravljanja prevrata.

LEPE RAZMERE.

Varšava, 1. oktobra. Za časa včerajšnje seje Sejma je hipoma pritekel v dvorano narodni poslanec Majašek, ki je vzkliknil: »Zastrupil sem se v bufetu parlamenta«. Po teh besedah se je vrnil mrtev na tla. Bila je takoj uvedena preiskava, da se ugotovi, ali gre za samomor ali za politični umor. Dognalo se je, da se je Majašek zastrupil z vinsko kislino iz čaše v bufetu.

Ko ni SDS v vladi...

MARIBORSKA GIMNAZIJA OSTANE.

Vlada je izdala odlok, da mariborska gimnazija ne bo reducirana. Izdana so že vsa potrebna navodila.

Esdeesarsko kričanje je zopet samo votlo grmenje.

GOLNIK PREIDE V LAST LJUBLJANSKE OBLASTI.

Veliki župan dr. Vodopivec je prejel obvestilo, da je vlada sklenila, da preide zdravilišče Golnik v last ljubljanske oblasti. V prihodnjih dneh bo prevzem Golnika s strani ljubljanske oblasti izvršen.

Ko so bili esdeesarji ministri, je bilo vse centralizirano in slovensko premoženje je odhajalo iz dežele. Ko pa je zavladała nova Vukičevićeva vlada, pa dobiva ljubljanska oblast nazaj svoje premoženje.

Celo za slepeca jasno dejstvo!

ENOTNO ZAPIRANJE TRGOVIN.

Ljubljanski veliki župan dr. Vodopivec je dobil od ministra za socialno politiko dr. Gosarja nalog, da se morajo trgovine v Ljubljani enotno zapirati, tako, kakor so zahtevali trgovski nastavljeni v svoji spomenici. S prvim oktobrom ima nova odredba o zapiranju trgovin že stopiti v veljavo in se bo tudi izvedla, v kolikor bo to že danes tehnično mogoče.

ESDEESARSKA IZMIŠLJOTINA.

Beograd, 1. oktobra. Glede vesti nekaterih listov, da se bosta medicinski fakulteti v Zagrebu in Ljubljani ukinili, je izjavil pomočnik ministra prosvete, da ni o tem v ministrstvu prosvete nič znanega in da so vse take vesti prosto izmišljene.

SEJA VLADE.

Beograd, 1. oktobra. Sinoči ob 6. se je sestel ministrski svet na sejo. Na dnevnem redu so bila resorna vprašanja. Kakor je znano, se bavi ministrski svet v zadnjem času zelo intenzivno z izdelavo proračuna.

Na včerajšnji seji je prišlo večkrat do spopada med poedinimi člani vlade, kar je prav značilno za odnošaje med posameznimi ministri. Važno je zlasti omeniti odnošaje med ministrom financ in ministrom za promet. Minister Milosavljević je v svojem proračunskem predlogu zahteval povišanje za poldrugo milijardo zato, da bi lahko izvršil vsa ona dela, ki so potrebna za saniranje prometnih prilik. Minister financ mu je zavrnil mnogo predlaganih postavk in mu skril proračun tako, da je prišlo do spora med obema ministroma in je minister za promet zapretel z ostavko, ako minister financ še nadalje trdovratno vztraja na svojem stališču.

Vprašanje proračuna je tako važno, da mora biti predmet obširne diskusije v vladi sami. Poostri so se tudi odnošaji med ministrom financ in SLS, ker zahteva SLS, da se sprejmejo vse one partije in pozicije, ki so bile že v prejšnjem proračunu.

RUMUNIJA IN VATIKAN.

Bukarešta, 1. oktobra. Kakor se doznava, je sklenila rumunska vlada, da te dni započne nova pogajanja zaradi sklenitve konkordata.

6 PARTIJA CAPABLANCA : ALJEHIN — REMIS.

Buenos Aires, 1. oktobra. Tudi 6. partija šahovske borbe za svetovno prvenstvo med Aljehinom in Capablancem se je končala remis.

Nezaslišana zloraba sokolskega imena.

ODBOR SOKOLA I. NA TABORU V SLUŽBI STRANKARSKE POLITIKE.

Prejeli smo tale dopis: »Odbor Sokola I. nam je poslal okrožnico, s katero pozivlja, da morajo Sokoli ob občinskih volitvah glasovati za listo SDS, češ da je drugače v nevarnosti Tabor. Nič drugače namreč ni razumeti zadnjega odstavka tega poziva, ki se glasi: »v nobenem oziru ne kršimo sokolskega programa, če te iskreno vabimo, da se pri volitvah odloči za smer, ki je po prepričanju članstva sokolskemu programu najbližja in od koje močne pozicije v občini sme Tabor pričakovati največ pomoči. Zavedaj se, da s tem aktom rešuješ napredna, demokratična in sokolska načela, obenem pa pomagáš reševati Sokolski Tabor!«

Ta okrožnica je nekaj tako nečuvnega, da bi morali zastoj iskati kaj podobnega v zgodovini našega Sokolstva. »Napredna in demokratična« načela v SDS so v tako ostrem nasprotju s sokolskimi načeli, da vsak Sokol že greši proti sokolski misli, kdor se prištevá njenim članom. Ta »gospodská stranka«, ki pozna bratstvo samo tedaj kadar nas rabi in ki pozna Sokolstvo samo s te strani, da ji služi za priprave njene globoko v blatu občinske politične karete, ta stranka se ni prav nič pomišljala, da je, ko je bila na oblasti, preganjala — brate Sokole, da je preganjala dobrovoljce, ki so na koroških in solunski fronti prelivali svojo srčno kri za domovino. Izdajstvo naprednih in demokratičnih in s tem sokolskih načel je, ako se kdo oklepa stranke, kateri je glavno sredstvo, da se obdrži na oblasti, nasilje in denar, kateri ni nič tako tuje kakor naprednost in demokracija.

Kako so gospodarili esdeesarji na ljubljanskem magistratu.

LJUBLJANSKI DAVKOPLAČEVALEC NAJ VZDRŽUJE ESDEESARSKI STRANKARSKI APARAT.

Vzorno so gospodarili na ljubljanskem magistratu esdeesarski gerenti in to zlasti dokazali s svojim razdeljevanjem podpor. Tako so dobili:

Gospodarsko in napredno politično društvo za šentjakobski okraj je prejelo iz mesečne blagajne: za knjižnico 31. 12. 24 3000 Din, za gledališki oder 22. 12. 24 3000 Din, za društvo samo (!) 14. 8. 25 1000 Din, za ženski odsek 14. 12. 25 1000 Din, za žensko organizacijo (!) 11. 9. 26 500 Din, za mladinski odsek 25. 7. 25 1000 Din, za pevski zbor 18. 6. 25 100 Din, za knjižnico 20. 7. 25 3000 Din, za gledališki oder 25. 7. 25 3000 Din, društvu (!) 15. 12. 25 1000 Din, za orkester 29. 12. 25 1000 Din, za gledališki oder 11. 9. 26 1000 Din, za pevski zbor 11. 9. 1926 500 Din, za pevski zbor 29. 9. 26 1000 Din, skupno 21.000 Din.

Gospodarsko in napredno politično društvo za dvorski okraj: društvu 31. 12. 24 2500 Din, pevski odsek 25. 7. 25 1000 Din, knjižnici 8. 6. 25 2000 Din, za instrumente 4. 6. 25 800 Din, prosvetni odsek 5. 5. 26 2000 Din, društvu 9. 8. 26 2500 Din, društvu 11. 9. 26 800 Din, skupno 11.600 Din.

Gospodarsko in napredno politično društvo za vodmatski okraj: humanitarni odsek 20. 7. 25 3000 Din, javni knjižnici 25. 3. 25 1000 Din, društvu 11. 9. 26 1200 Din, skupno 5200 Din.

Gospodarsko in napredno politično društvo za kolizejski okraj: gledališki oder 22. 12. 24 2000 Din, prosvetni odsek 15. 7. 25 3000 Din, društvu (!) 17. 8. 25 1000 Din, gledališkemu oderu 2000 Din, skupno 8000 Din.

Gospodarsko in napredno politično društvo za kolodvorski in šentpeterski okraj: društvu 11. 7. 25 5000 Din, 16. 12. 25 1000 Din, skupno 6000 Din.

Zveza kulturnih društev (prosvetna organizacija SDS): društvu 22. 12. 24 4000 Din, 1. 6. 25 3500 Din, gledališki odsek 26. 4. 26 3000 Din, knjižnica 26. 4. 26 2500 Din, društvu 11. 9. 26 2500 Din, skupno 15.500 Din.

Se posebej je dobilo Napredno društvo »Ljubljanski grad« 26. 11. 25 1500 Din in na-

S svojo okrožnico so taboriti napravili slabo uslugo Sokolstvu, posebej pa še — Taboru samemu. Mislimo, da bi bile resnične koristi Tabora ravno tako zavarovane po kandidatih na listi, na kateri kandidira naš sokolski borec br. Stane Vidmar, ali pa po kandidatih na listi, ki jo vodi naš starosta br. dr. Ravnihar. Ako se sedaj taboriti javno izrekajo proti temu dvema listama, so odbili velik del Sokolstva od sebe in Tabor naj sedaj sam gleda, kako se izvleče iz svoje po lastni krivdi si nakopane zagate.

Dosti škode ste že napravili Sokolstvu, sedaj pa še to. Sokolski Savez tega ne sme pustiti mimo sebe. Kakšen vrišč je bil tedaj, ko se je br. dr. Ravnihar opredelil v drugo politično napredno stranko. Ze takrat ste pokazali, da vam je Sokolstvo strankarska zadeva. Ne dr. Ravnihar, ampak vi ste zanesli politiko v Sokolstvo. S tem pa ste postali grobokopi Sokolstva.

Mera je polna. Mi Sokoli si tega ne pustimo dopasti. Javno dvigamo protest proti vašemu početju. Mi hočemo Sokolstvo ohraniti čisto, res napredno in demokratično. Napovedali ste boj večini našega Sokolstva. Sprejememo ta boj in izvajati ga hočemo do konca.

Slede podpisi več Sokolov.

Prinašamo dopis brez komentarja, kajti dosti zgovorno pove vse, kar bi se moglo odgovoriti na tako — nesramnost kakor je okrožnica odbora Sokola I.

predno društvo za trnovski okraj 17. 8. 25 1000 Din.

Prejela so naravno tudi druga društva podpore in celo taka, ki so podpore res vredna. Toda kakšne podpore:

Tako je prejela Glasbena Matica, eno naših prvih kulturnih društev, ki samo vsled pomanjkanja denarja ni mogla proslaviti slovenske pesmi v Frankfurtu, celih 3000 dinarjev. Narodna Galerija enako le 3000 Din, zato pa je dobil Turkov fond 2000 Din in esdeesarska delavska unija 1500 Din, pa čeprav ogromna večina delavstva niti ne ve za obstoj te unije.

Prav lepe podpore so dobivali tudi razni esdeesarski agitatorji, da je bilo tako dokazano, da drži SDS pokonci sam idealizem.

Od vseh podpor pa zasluži še posebno pohvalo podpora društvu ljubiteljev sportnih psov v znesku 2500 Din. Kdor ima namreč sportnega psa, ta je bogat človek in samo prav je, da so se esdeesarski gerenti teh revežev tako usmili ko onih, ki pijejo šampanjec, ker so namreč znižali trošarino na šampanjec, na živila jo pa zvišali.

IZDATKI MESTNE BLAGAJNE ZA POTOVANJA.

»Slovenec« piše: Turk, (2. kandidat na esdeesarski listi) inž. Prelovšek, Pestotnik so potovali v Gradec in na Dunaj. Za to potovanje je šlo iz mestne blagajne dne 21. 1. 1925 33.758 dinarjev.

V Beograd so šli g. Turk, inž. Prelovšek in inž. Mačkoveš. Za to potovanje je izplačala mestna blagajna 14.000 dinarjev dne 22. 8. 1925.

V Pariz sta šla gg. dr. Dinko Puc in inž. Prelovšek. Za to potovanje je mestna blagajna izplačala 26. 9. 1925 vsakemu po 12 tisoč dinarjev.

15. aprila 1926 je mestna blagajna izplačala za pot na občni zbor Union internationale des villes gg. dr. Pucu in Turku po 10.000 Din, inž. Prelovšku pa 10.680 Din.

G. ravnatelj Pestotnik je prejel za pota na Dunaj in v Prago 17. aprila 1926 11.488 dinarjev.

Primorskim volilec.

So primorski volilci, ki mislijo, da so zadeli terno, če so spustili kroglico v esdeesarsko skrinjico. Tako lepo se nekateri Primorci še vedno navdušujejo za SDS. Ne bi nič rekli, če bi imeli Primorci le količkaj vzroka navduševati se za SDS, toda dejansko nima nihče tako veliko vzroka biti proti SDS kakor ravno Primorci.

Leta in leta delajo Primorci že tlako za SDS in — efekt? Ga ni nikjer!

Samo pogledimo odškodninsko vprašanje. Po mirovni pogodbi bi morali biti tudi naši Primorci deležni plačil iz nemških vojnih reparacij. O tem ni nobenega juridičnega dvoma. Iako dr. Tuma, ko dr. Marušić sta to jasno že dokazala in se tudi v tem pogledu trudila. Leta 1923. in tudi pozneje 1. 1925 so esdeesarji tudi slovesno obljubovali, da bodo dobili tudi Primorci vojno odškodnino. Primorci, ki so bili na tožadnem sestanku »Soče«, menda tega še niso pozabili.

Svojo obljubo pa so esdeesarji ravno tako malo držali, ko svojo častno besedo, ki so jo dali za volitve leta 1923. Na milijone in milijone dobiva Beograd vojne odškodnine, naši Primorci ne pare. A SDS, ki je bila leta in leta v vladi in ki zna tako lepo obljubovati, ni dosegla za Primorce niti pare!

Drugo važno vprašanje, ki zadeva Primorce je državljansko vprašanje. Koliko potov, koliko sitnosti so morali Primorci pre-

trpeti predno so dosegli jugoslovansko državljanstvo in koliko Primorcev čaka še danes na to pravico. A vsa leta, ko je bila hiperdružavotvorna SDS v vladi, ni znala skleniti niti državljanskega zakona.

Kakšna je bila pozicija Primorcev v Sloveniji, ko je bila še močna Jadranska banka, ki je veljala naravnost za primorsko banko. In kdo je uničil to banko, kdo je povzročil njen polom, če ne gospoda od SDS. Da je mogla organizirati SDS svoj tisk, je morala trpeti Jadranska banka! A naši Primorci drve slepo za SDS! Ali jih niso izmordili niti odpusti onih stotin primorskih uradnikov, ki so postali vsled poloma Jadranske banke brez kruha?

Če kdo, potem ima torej Primorce vse vzroke, da ni samo proti SDS, temveč da se naravnost bori proti tej besedolomni stranki, ki je velika le v sovražstvu, razdiranju, partizanstvu in praznih obljubah.

Na drugi strani pa je jasno, da je sveta dolžnost Primorcev ta, da podpirajo one, ki morejo dovršiti veliko delo osvobođenja in ki imajo moč in voljo, da pomagajo Primorcem.

Zato bodo napredni Primorci volili naprednega kandidata dr. Ravniharja in volili ga bodo tudi zato, ker je zastopnik nove državne politike, ki edino more rešiti primorsko vprašanje.

Tovarišem narodnim socialistom v prevdarek.

V nedeljo bomo odločali, komu bomo zapuili usodo naše Ljubljane. Samostojni demokraci računajo na našo pomoč. Kako se bomo odzvali?

Ko je prevzela znana klika dr. Tavčarjevo politično dedščino, se je med pošteno mislečimi in idealnimi naprednjaki v SDS pojavilo nezadovoljstvo, kajti klika ni imela no-

benega razumevanja za potrebe malega človeka in je cinično preganjala vse, ki niso hoteli brezpogojno trobiti v njen rog. Iz odpora proti tej nasilni, nesocialni in nedemokratični politiki se je ustanovila narodno socialistična stranka.

Od početka svojega obstoja je imela NSS najhujšega sovražnika v kliki SDS. Slednja se ni ustrašila najpoderjših, najogabnejših sredstev, če je zamogla z njimi zadati udarec narodnim socialistom. »Demokrati« niso pardonirali niti naših nedolžnih družin, celo pred družinsko srečo se ni ustavila njihova maščevalna roka. Padale so žrtve druga za drugo. Ta borba je brez dvoma ena najramotnejših v zgodovini slovenskih političnih strank.

Kaj smo žrtvovali narodni socialisti v tem boju? Vse! Svoje eksistence, blagor družine, svoje premoženje, zdravje, čast in ugled, vse... In vse to jim ni bilo dosti. Hoteli so nas videti pred seboj premagane, na kolenih!

Imi mi danes na vse to gorje pozabimo? Mi jim naj nudimo roko sprave, ko so nam pljuvali in bili v obraz? Kje so znaki, da so se spremenili? Kje so dokazi, da so boljši, kakor so bili?

Če je vodstvo NSS napravilo s SDS politično kupčijo, je to storilo pet generalov proti volji armade. Strankin zbor te nemoralne zveze ni odobril, ker si ga generali ne upajo sklicati, vedoč, da bi bili obsojeni. Za nas, idejne in poštene narodne socialiste ta dogovor ne velja, ker nima formalne sankcije in so bili motivi vse prej ko idealni.

Načelo naše stranke je bilo, da pri uvedbi proporcionalnega volilnega reda za občinske volitve v Ljubljani postavijo lastno listo. Ker so se pa generali vrnili v Zetjavovo naročje misleč, da jim bomo slepo sledili, moramo sami odločiti, kako bomo v nedeljo volili.

Načelstvo, ki si ne upa sklicati glavnega zbora, nima pravice apelirati na disciplino v volilnem boju. Zato smo sklenili, da bomo volili listo

dr. Vladimira Ravniharja,

ki je vzor poštenega, nekoruptnega naprednjaka.

Dr. Ravnihar ni bil udeležen pri znani aferi s koroškim svincom, ni skriv poloma Jadranske in Slavenske banke, ni imel svojih prstov pri famoznih nacionalizacijah Trboveljske in drugih družb, ni skriv preganjanja profesorjev, učiteljev in drugih uradnikov. Dr. Ravnihar ni bil soudeležen niti pri eni naštetih umazanij afer.

Zato bo v nedeljo parola vseh poštenih narodnih socialistov: Proč s kliko, ki je ne le naš stranki in našim pristašem, marveč vsej Sloveniji povzročila toliko gorja! V boj za poštene ljudi, kot je kandidat in nosilec liste dr. Vladimir Ravnihar.

Narodni socialisti.

DA SE NE BODO GOSPODJE PREPOZNO KESALI!

V pondeljek, po zadnjih skupščinskih volitvah, so prihajale kar cele trume gospodov v tajništvo NRS in izjavljali, da so vsi volili gospoda dr. Korošca. Velik del teh izjav je bil sicer vseskozi neresničen, ker se je dobro vedelo, kako so ti gospodje glasovali.

Da ne bodo ti gospodje imeli tudi v pondeljek mačka, jim povemo danes z vso odkritosrčnostjo to-le:

Vsak državljan ima pravico, da voli po svojem prepričanju. In kdor je tako zaslepljen da voli esdeesarske kandidate, je to njegova stvar in sedanjí vladni krog mu zaradi tega ne bodo skrivili lasu.

Toda ti gospodje naj se tudi zavedajo, da nosijo posledice za svoj nastop proti vladi tudi sami. Kadar gre v državi boj za novo in staro politiko v vsej ostro, takrat je tudi vlada prisiljena, da varuje v interesu naroda svoj položaj.

Zato naj tisti, ki volijo esdeesarje, ne bodo razočarani, če vlada njih prošnji za avanziranje in druge bonitete ne bo mogla upoštevati. Se manja pa se naj ne čudijo, če bodo gluhi za njih osebné zadeve tisti, do katerih se obračajo danes z raznimi prošnjami. Tudi politiki so na vse zadnje le ljudje in tako dobrobržni ne morejo biti tudi najbolj blagi politiki, da bi se trudili za ljudi, ki jih v zahvalo samo napadajo.

Kdor če imeti torej v pondeljek mačka, naj ga ima. Toda naj ne misli, da bo prazno zagotavljanje v pondeljek imelo kaj uspeha! Mera je polna!

Ze celo pa bi svetovali tistim uradnikom esdeesarjem, ki so šefi uradov, da dobro preudarijo, predno se bodo eksponirali za SDS. Fe nezaslišanosti, da bi se v uradih agitiralo proti vladnim kandidatom, pa se pač ne bo več trpelo.

Gospoda naj razume, da ima obzirnost svoje meje in da za posledice svojih dejanj odgovarja vsak sam!

GLASILO NAZADNJAKOV.

Splitska »Nova Dobra«, glasilo Davidovičeve demokratske stranke objavlja v svoji številki od 29. t. m. pod naslovom: »Stabi iz-gledi za demokratiški blok« beograjsko poročilo, v katerem pravi med drugim:

»O govoru g. Davidoviča v Bjelini se je danes zelo malo govorilo. Demokratiški poslanci, ki se nahajajo v Beogradu, so trdili, da ta govor g. Davidoviča ni niti najmanj emajal ali poslabšal vladni položaj, ki je stabilen.

Je sicer nekaj radikalov, ki so še vedno nezadovoljni s tem govorom. Toda to pa ne bo niti najmanj uplovalo na nadaljni razvoj odnosajev med radikali in demokrati, temveč bo vsa stvar prepuščena g. Vukičeviću in dr. Marinkoviću, da onadva to uredita.

Značilno je, da se tem manj govori o demokratskem bloku, čim bolj se približuje dan sestanka skupščine in klubov. Zlasti ne-ugodno je vplivalo na g. Prebičevića, da ni g. Radič včeraj prišel v Beograd, kakor je napovedal. Trdi se tudi, da je ustvarjanje tega bloka naletelo na veliko nejevoljo pri

širokih masah Hrv. seljaške stranke, a ravno tako tudi pri pristaših samostojno demokratske stranke.

Ugleden politik je dejal o ustanavljanju demokratskega bloka, da je to samo prazna želja onih, ki bi radi za vsako ceno prišli v vlado. Toda od navadne želje pa do njene realizacije je dolga pot. Vsi znaki govore, da bo ustanovitev demokratskega bloka ostala prazna želja nekaterih opozicijskih politikov.

Tako poroča Davidovičeva splitska »Nova doba«. Ze v četrtek je torej vsak Dalmatince, ki zna brati vedel, da ni z demokratskim blokom nič. V Ljubljani pa niti gospodje, ki se ponašajo z doktorskim naslovom, še danes tega ne vedo, ker še niso tega čitli v »Jutru«, temveč bodo zvedeli o prazni fantaziji o esdeesarskem demokratskem bloku v najboljšem slučaju šele v torek, dne 4. oktobra.

Za toliko dni izvedo namreč resnico kasneje oni »inteligenti«, ki čitajo samo »Jutro«, dočim so vedeli naši bralce že pred enim mesecem.

Zato ljudje čitajte — naprednjaški esdeesarski tisk.

TRAPARIJA KOT ARGUMENT.

Nad vse brihtni esdeesarski list piše, da nima dr. Gosar ne aktivne in ne pasivne volilne pravice, ker je postal minister in ima zato volilno pravico v Beogradu.

Resnično ni neumnosti in ni traparije, ki je ne bi smatral esdeesarski tisk za primerno začinbo h slavni pojedini lintverna v Kazini. Vendar pa je traparija, da nima dr. Gosar volilne pravice v Ljubljani, re-kordna.

Kajti tudi zelo povprečni bralci esdeesarskega tiska bodo menda vedeli, da ima volilno pravico, kdor je vpisan v volilni imenik. In sicer aktivno in pasivno. Dr. Gosar pa je vpisan v volilni imenik in zato bo v nedeljo v Ljubljani volil in bo tudi izvoljen.

Zlasti gospodje od SDS vedo to dobro, saj so 11. septembra volili celo tisti mrtvi ali v Ameriki bivajoči esdeesarji, ki so bili vpisani v volilni imenik.

Gospodje, če že lažete, žalite vsaj pametno, ker drugače vam tudi najbolj brunni esdeesarski backi ne bodo verjeli.

ANGLESKA VLADA PROTI ROTHERMERU.

Koncem preteklega tedna je priredilo praško angleško društvo svečan diner na čast novemu angleškemu poslaniku v Pragi siru Ronaldu Maclayu. Pri tej priliki so bile podane izjave velike važnosti, med njimi tudi izjava čehoslovaškega ministra narodne prosvete dr. Milana Hodže, ki je Slovák in bil pred vojno slovaški poslanec v budimpeštanskem parlamentu.

V svojem pozdravnem govoru je minister dr. Hodža naglasil odnose, ki obstojajo med Anglijo in Čehoslovaško in pokazal na »nemogoče doktrine in katastrofalne eksperimente«, kateri ogrožajo družabni red v srednje-vzhodni Evropi.

Poslanik Ronald Maclay se je nato zahvalil z daljšim govorom, ki ga je končal z ugotovitvijo, da je čehoslovaški narod gospodar v svoji državi in mere z zaupanjem nadaljevati reševanje notranjih vprašanj z direktivami, katere si je postavil sam in si lahko svobodno dovoli preziranje neinformirane kritike, ki jo mogoče ta politika izjiva.

Iz teh besedi, kakor tudi iz celega govora angleškega poslanika se jasno vidi zavračanje Rothermerove akcije, proti kateri so se dvignili ne samo Čehi in Slovaki, temveč tudi predstavniki čehoslovaških Nemcev. Ta govor je našel dober odmev tudi v inozemstvu, posebno v Avstriji.

Tako piše na primer »Neue Freie Presse« pod naslovom: »Rothermere desavuiran«, da je imel govor ministra Hodže namen, da nudi angleškemu poslaniku priliko, da ta označi na oficijozen način, da nima angleška vlada ne samo ničesar skupnega z Rothermerovo akcijo, nego da jo kot tako celo obsoja. Dočim je Rothermere kritiziral razmere v čehoslovaški republiki in hvalil Madjarsko, sta bili angleška in čehoslovaška vlada rezervirani in se omejili le na službene izjave svojih tiskovnih organov. Toda kakor hitro je postal lord Rothermere agresivnejši in je pričel sumiti o bonskem posojilu, ki bi se imelo dati državam Male antante, so angleški vladni krogi smatrali, za potrebo, da nastopijo proti »propagandi, ki je naperjena na škodo konsolidacijskega procesa in celo proti angleškim finančnim interesom v srednji Evropi.

Stališče angleškega ministra za zunanje zadeve v Zenevi v madjarsko-rumunskem sporu dokazuje, da Anglija ni voljna odobriti madjarske teze o mednarodnem položaju veleposestnikov, ki so bili oškodovani z agrarno reformo Zdaj se izjavlja Foreign Office za pristaša načela, da je agrarna reforma popolnoma notranja zadeva vsake države in da je treba sprejemati slučajne žrtve in kri-vice z ozirom na višji cilj, t. j. utrjevanje načela o zasebni lastnini v širokih slojih prebivalstva.

PRIPROSTA MISEL PRIPROSTEGA MOŽA.

Na nekem volilnem shodu za občinske volitve je vstal nož iz delavskega stanu ter povedal na kratko čisto priprosto resnico. Kaj mi boste toliko govorili, koga naj volim; za me je to navaden račun. Volil bom tisto stranko, od katere je pričakovati, da bo prinesla največ koristi Ljubljani. Da to ni demokratska stranka, je čisto jasno. Dr. Puc s svojimi ljudmi nima nobene zaslombe ne v oblastni skupščini, ne v Beogradu. Samo na teh dveh mestih pa se more Ljubljani pomagati. Če bo prišla demokratska stranka na magistrat kot gospodar, bo Ljubljana — sirotca. Točno!

Shod SLS v Unionu.

Sinoči ob pol 8. uri se je vršil v nabito polni veliki dvorani »Uniona« glavni volilni shod Slovenske ljudske stranke za občinske volitve v Ljubljani.

Tačno ob napovedanem času je otvoril zborovanje predsednik krajevne organizacije SLS za Ljubljano dr. Jerič s pozdravom na navzoče zborovalce. Oprostil je odsotnega ministra zasodjalno politiko dr. Gosarja, katerega govor je bil tudi na programu zborovanja, ki pa je zadržan vsled važne seje ministrskega sveta. Zato je prečital telefonično poročilo dr. Gosarja, ki ga je prejel pred shodom iz Beograda, v katerem pozdravlja dr. Gosar shod in želi v nedeljo čim lepši uspeh.

Nato je podal dr. Jerič besedo

dr. Korošec,

ki je viharo pozdravljen izvajal sledeče:

Govor dr. Korošca v »Unionu«.

Ni še minulo tri tedne, in zopet stojim v imenu Slovenske ljudske stranke pred vami, ljubljanski volivci, da vas prosim vašega zaupanja za našo stranko. Tokrat gre za obupanje za našo stranko. Tokrat gre za občinske volitve. Ljubljana je poklicana, da si po več kot triletni dobi od vlade imenovanih komisarjev in gerentov izbere zopet sama svoje občinske zastopstvo. S tem sedanja vlada vrača Ljubljani njeno težko pričakovano in zaželjeno avtonomijo, katero ji je vzela leta 1924 samostalna demokratska stranka.

Kakor ob priliki vsakih volitev, tako je tudi vlogel teh volitev naša stranka sestavila svojo kandidatno listo za občinski svet na popolnoma demokratski način. Kljub temu je mogoče, da ni vsak kandidat vsakemu volivcu ljub, da bi bil oni ali drugi boljši in bolj privlačen. Toda vi znate, da osebe kandidatov stojajo v ozadje pred cilji in ideali, ki jih hoče stranka po teh osebah uresničiti v zastopih, za katere se vršijo volitve. In ti cilji in ideali so za Ljubljano pri predstojeh volitvah posebno važni.

Vsak narod mora imeti svoje politično, kulturno in gospodarsko središče. Da naj bi Ljubljana bila politično, kulturno in gospodarsko središče vseh Slovencev in vse Slovenije, temu se gotovo nihče dosedaj ni protivil, razen samostalne demokratske stranke, ki pri sklepanju naše ustave ni samo dovolila, ampak celo zahtevala, da mora biti Slovenija deljena in tako Ljubljana pomeni na nivo navadnega provincialnega mesta. Zgodovinska laž je, da je delitev Slovenije bila želja in delo srbijanskih strank. Sebe po dolgo v noč trajajoči seji so se udali predstavniki srbijanskih strank zahtevi da našnjih samostalnih demokratov, da se deli Slovenija in zmanjša pomen Ljubljane. Sploh se marsikaj pripisuje Srbom, česar pa so krivi naši žalostni bratje iz demokratskega tabora. Politika SLS je bila vedno usmerjena v tem pravcu, da postane Ljubljana ne samo v napitnicah pri kakih banketih, ampak v resnici in dejstvu srce naše slovenske domovine, torišče slovenske kulture, središče slovenskega gospodarstva in ognjišče slovenske zavednosti in samozvesti. Demokratska stranka pa je omejila svoje delovanje samo na lažnjive napade v svojih listih, pozitivnega koraka ni storila, pač pa se je trudila zadnje dni v Beogradu v znoju svojega obraza, da otežkoči slovenskemu oblastnemu odboru prevzem Kranjske hranilnice, da zaščiti one svoje pristaje, ki so Mestno hranilnico v Mariboru dovedli na rob propada, za kar jih državno pravdnštvo opravičeno zahteva pred sodni stol, da prepreči stanovanjsko akcijo Pokojninskega zavoda, da onemogoči združam volitev v obrtno in trgovsko zbornico itd. Delo demokratske stranke je na vsej črti zgolj negativno, razkrajajoče, antisocialno in škodljivo za Slovenijo in njeno glavno mesto Ljubljano. V njih srečih ni, kakor njih dela dokazujejo, niti iskre ljubezni do Slovenije in Ljubljane, ampak samo sovraštvo do oseb, ki se ji ne klanjajo, in neomajni pohlep vodilne klike po polnih koritih za njih in njihove pristaje.

Zato je tudi velika laž, ako samostalna demokratska stranka v tej volilni borbi za občinske mandate zatrjuje, da ji je za dobrobit in napredek bele Ljubljane. Od leta 1919 do danes je imela dovolj časa in prilike, da bi vse to storila za Ljubljano, kar sedaj našteva in objublja. Imela je v tej dobi svoje občinske svete, vladne komisarje in občinske gerente, nad njimi pa svoje velike župane in svoje vlade, ki so ji pušale popolno svobodo za delovanje. Niti idejno ni bila produktivna, ampak je živela samo ob programih, načelih in zamislih, ki jih je zasnovala svojočasno Zveza delovnega ljudstva. Pač pa je nabasala magistrat s svojo žlahto in svojimi političnimi priganjci, razpisala denar za svoja strankarsko-politična društva, plačevala nestrokovnjakom dragocena potovanja po Evropi. Kam je šel denar od 6 milijonov, s katero vsoto se je prekoračil proračun za modernizacijo klavnice, če do danes ni razjasnjeno, kakor tudi ni popolnoma razjasnjeno in obračunano, zakaj je g. dr. Puc von Filiphof dobil od ljubljanske Mestne hranilnice oziroma Slovenske banke izplačan horendni ekspenzar od preko 400.000 Din, še preden je pobral z magistrata svoja šila in kopita. Tako ni čudno, da ima Ljubljana med slovenskimi mesti danes najdražjo upravo, 1000 Din na glavo, dočim pride n. pr. v Mariboru nekaj čez 300 Din na glavo. Nobeno čudo pa tudi ni, da samostalni demokratski stranki nihče ne verjame, ako sedaj v volilni borbi poje visoko pesem o socialni, gospodarski in kulturni skrbi za mesto Ljubljano.

Samostalna demokratska stranka v tej volilni borbi ne išče dobrobiti in napredka Ljubljane, ampak išče čisto nekaj drugega. Vse denarne zavode in podjetja, prr katerih je imela dosedaj svoje prste zraven, je uničila njena klika ali vsaj do temelja omajala. Sedaj iščejo novo žrtev, drug denarni zavod. To je po vsej priliki ljubljanska Mestna hranilnica. Ta binaj bila, da govo-

rmo po dr. Tavčarju, nov cekin v rokah demokratske klike. Sicer so ga že dovolj oškodovali z naložbo visokih milijonov pri Slavenski banki, a to jim še ni dovolj. Konkurs Slavenske banke leži težko kakor svinec na prsih demokratske stranke in ta svinec se ne da tako ugodno eksploatirati kakor koroški svinec. Cela vrsta denarnih zavodov, ki so v demokratskih rokah, bo pri tem konkurzu udeležena z velikimi izgubami. Z brzimi koraki se bliza čas, ko se bodo morale te izgube pokazati tudi v bilancah. Tukaj naj pomaga ljubljanska Mestna hranilnica, da se bodo pravi krivci velikanske škode še dalje lahko sprehajali svobodno po Sloveniji in se smejali ljubljanskemu prebivalstvu, kako sijajno se drži starega gesla: Velikim tatovom svoboda, malim tatovom vislice!

Socialnim demokratom je ponudila naša stranka, da se zvežeta obe kandidaturi listi, a oni so odklonili. Ne vemo, ali imajo kake obveze napram socialno reakcionarni demokratski stranki, ali pa so vmes drugi razlogi. To pa vemo, da imajo socialdemokratski kapitalisti velik interes, da zmaga socialno reakcionarnost in tudi oni imajo obljubljeno iz Mestne hranilnice za svoja podjetja in zavode blagotajnost demokratov. To je tudi vzrok, da so morali socialisti pri zadnjih volitvah iti volit za demokrate. Mislili so, da oddajajo svoje glasove proti klerikalnemu zmaju, a v resnici so jih oddajali za zlato tele. Mestna hranilnica pa je na ta način postala veliko koristo, h kateremu se hočejo od vseh strani priklopiti zelo čudni interesi.

Pri zadnjih volitvah nas je neprijetno dirnila okolnost, da so volili Čehi izključno nam nasprotno, Rusi pa še vedno v velikem številu. Naše vedno bratsko, prijateljsko in lojalno zadržanje napram njim gotovo ni moglo dati povoda za tako zadržanje, ki je tem bolj čudno, ker nam je dosledno že od početka naše države pri vsakih volitvah tako sovražno. Vi veste, jaz nisem človek, ki bi pretil in vračal sovraštvo s sovraštvom, a gotovo mi je dovoljeno apelirati na Čeha in Ruse v Sloveniji, naj ne vračajo naše ljubezni z doslednim sovraštvom napram političnim in kulturnim idealom slovenskega naroda. Upamo, da se v nedeljo Čehi in Rusi ne bodo zopet drenjali okoli skrinjice, ki so predstavnice največjih nacionalnih in gospodarskih škodljivcev našega naroda.

Zanimivo je, kakšno razmišljanje se je čelo pri zadnjih volitvah med enim delom uradništva. Govorilo se je: Če ne volimo SDS, nas bo stranka zopet neusmiljeno preganjala, če pa ne volimo SLS, pa nam stranka ilak ne bo nič hudega storila. To je nevarno načelo, obenem pa tudi zelo nemoralno. Mislim, da bo mnogo boljše in v korist vsakega posameznega uradnika, da tisti del uradništva, ki tako misli, korigira svoje stališče. To bo mnogo boljše, nego da mi korigiramo svoje stališče, ki se glasi, da je treba slovenskemu uradniku, ki v svojem uradu vestno in objektivno vrši svojo dolžnost, nuditi od politične reprezentance v moralnem in materialnem oziru vsu pomoč in zaščito. Zato računamo pri nedeljskih volitvah na uvidenost vsega ljubljanskega uradništva in upamo, da bomo v nedeljo dobili tudi tiste uradniške glasove, ki jih zadnjič z ozirom na omenjeno napačno in nevarno stališče nismo dobili.

Sploh pa lahko mirno ugotovim, da se časi in prilike, v katerih bi mogla samostojna demokratska stranka zopet preganjati in šikanirati slovensko uradništvo, ne bodo več vrnil. Ti časi so enkrat za vselej minili. Vsi politični računi samostojne demokratske stranke so se dosedaj izkazali kot napačni. Računali so: Dne 11. septembra bo vlada Vučković-Martinković izginila s površja. Demokratski blok se bo ustanovil in zavladal. SLS ne bo sprejela v vlado. Radikalna in Davidovičeva stranka se bosta razcepili. Računali so krivo. Ako sedaj zopet vzdržujejo fikcijo, da se bo vendar le prihodnji čas ustanovil demokratski blok, potem je jasno, da se ta račun razglaša v Sloveniji osebito zaradi nedeljskih občinskih volitev in da po 2. oktobru tudi v njihovih vrstah o demokratskem bloku ne bo več ne duha ne sluha. Samostojna demokratska stranka nima več one privlačne moči, da bi hotel kdo z njo snovati politične bloke. Pri predznjih volitvah je bila SDS v vladi, pri predznjih v opoziciji. Pri prejšnjih volitvah je nastopala z vsem nasiljem, pri sedanjih z vsemi demagoškimi slepili. Rezultat je bil vedno isti, minimalen, na celim državnem ozemlju se ni mogla dvigniti preko dvajset mandatov. Kaj jo čaka pri tretjih volitvah, je jasno za vsakega, ki pozna psihologijo volivnih mas. Zato pa se tudi nekateri njihovi voditelji že trudijo, da bi si pravočasno zagisurili streho pri drugih strankah. Politične podgane se pripravljajo, da zapustijo svojo potapljačo se ladjo. Toda druge stranke ne potrebujejo s političnimi grehi preobloženih generalov in generalčkov, ampak potrebujejo in pričakujejo njih volivne mase. Samostalni demokratski stranki je zapisana politična smrt na njeno nepošteno čelo kakor v državi, tako tudi v Sloveniji. In mislim, da se tudi političnih mrtvecev ni treba bati.

SLS je vkljub vsem nasprotnim prorokovanjem danes v vladi, ona bo ostala v vladi in bo čez dan in noč tudi povečala in ojačala svoj položaj v vladi. Zato bo lahko po svojem programu razvijala svojo delavnost in svojo skrb za celo Slovenijo, pa tudi za Ljubljano. Samoumevno pa je, da bo lahko za Ljubljano samo tedaj najuspešneje delovala, ako bosta občinsko zastopstvo ljubljanskega mesta in parlamentarna delegacija Slovenske ljudske stranke nastopali roko v roki, prijateljsko in vzajemno. Za onega, kateri res hoče Ljubljani dobro, ni nobenega dvoma, na katero stran se mora postaviti pri bodočih volitvah.

Naš politični ideal je: slovensko zavedna

Ljubljana, kulturno bogato oskrbljena Ljubljana, gospodarsko močna Ljubljana. Naš ideal je, da postane Ljubljana ponovno središče vse Slovenije in vseh Slovencev. Glasno odobravanje in vzklikanje je sledilo govoru dr. Korošca, kateremu se je v imenu vseh navzočih prisrčno zahvalil predsednik zborovanja in dal besedo kandidatu SLS

prof. Evgenu Jarcu,

ki je v svojem govoru jasno in nazorno očrtal gospodarsko stanje mesta Ljubljane in njene potrebe, ki čakajo svoje rešitve od bodočega občinskega sveta.

Po proračunu, kakor ga je ugotovil gerentski svet za l. 1926, znaša redna potreba občine okroglo 30 milijonov dinarjev. Od te vsote odpade na splošno mestno upravo blizu sedem milijonov dinarjev, na mestna poslopja in zemljišča nad 2.500.000, na ceste, ulice in trge nad 8.500.000, na obresti in en milijon, na prosveto pa blizu tri milijone. Odplačila dolgov blizu štiri milijone, na socialno skrbstvo dva milijona, na zdravstvo. Kako se krije ta velika vsota? 35-odstotna občinska doklada na hišno najmanj znaša 1 milijon dinarjev, 135 odstotna doklada na pridobitno štiri milijone dinarjev. Iz lastnih dohodkov (najemina hiš itd.) se krije 7 milijonov, iz mestnih podjetij ostane dva milijona dinarjev, vse ostale potrebe bližje 16 milijonov dinarjev pa se krije iz raznih občinskih davčnin in trošarin. Med temi dohodki je na prvem mestu trošarina na alkohol z blizu 10 milijonov dinarjev, to se pravi, da alkohol krije tretjino mestne potrebe. Ostala trošarina (na moko, masi, sadje, meso itd.) pa znaša nad dva milijona dinarjev (brez odbitka režije). Druge mestne davčnine (uvoznina, tržnina, gostiščina, kanalska pristojbina, davščina na vozne listke elektr. železnice itd.), pa so preračunane na šest milijonov dinarjev.

Te številke govore, da sloni vse mestno gospodarstvo na indirektnih davčninah, pri katerih ima največji delež naš mali človek, naš delavec, naš mali obrtnik, naš nižji državni in privatni uslužbenec. Če pa ti sloji, ki tvorijo ogromno večino ljubljanskega prebivalstva, nosijo glavno težo bremen, zahtevajo opravičeno, da se dela v Ljubljani občinska politika delovnega ljudstva, občinska politika malega človeka.

SLS je že ob volitvah leta 1922 sporazumno z drugimi strankami, zastopnicami delovnega ljudstva, izdelala program, kakor odgovarja potrebam in zahtevam širokih plasti ljubljanskega prebivalstva. V bistvu hoče SLS nadaljevati ta program.

Logična posledica tega, da nosi naš mali človek ogromno večino občinskih bremen, je da bo naša mestna uprava funkcionirala redno in pošteno. Z magistrata zato proč s strankarstvom in protežiranjem žlahte. Magistratno uradništvo je pošteno plačano, zato zahtevamo od njega pošteno, nestransko delo. Preprečiti moramo politično nasilje, ki ga izvajajo višji nad nižjimi! Mestna uprava je silno draga, ker zahteva zase skoraj četrtino mestnih dohodkov in bo zato treba misliti na njeno pocenitev. Izvršiti bo pa treba tudi tisto, kar se je zamudilo pri delavstvu. Pri nas je mestno delavstvo še vedno prepričeno samopašnosti raznih mogotcev, ker še nima ne delovnega reda, oz. pragmatike. Za starostno zavarovanje plačuje delavstvo svoje prispevke, pa še danes tega ne ve, ali bo sploh tega kdaj deležna. Pa še eno! Mestna občina kot največji delodajalec ima dolžnost, da tudi pri oddaji del vpliva na ponudnike, da ne izjemajo delavstva. Dela, ki jih izvršuje občina, so najboljša zaščita proti brezposelnosti. Ta dela, pravično in pošteno razdeljena med naše obrtništvo, omogočajo tudi odzdravljenje gospodarske krize. Oddaja se pa ne sme vršiti po zgolj strankarskih vidikih, kakor se je to dogajalo v polpreteklem času, ampak pštevati je treba kolikor mogoče veliko obrtnikov in v prvi vrsti tiste, ki so jih gerenti zapostavljali.

Ugotovitve o Mestni hranilnici so vplivale porazno na naše nasprotnike. Zaslug SLS je, da je danes Ljubljana enodušna v klicu: vsi tisti, ki nimate čistih rok, roke proč od Mestne hranilnice! Vseled nepravil, ki so zadele Mestno hranilnico, le-ta v stanovanjski akciji ni igrala tiste vloge, ki bi jo morala. Danes se vsi moderni stanovanjski politiki zavzemajo za zidanje malih hiš na periferiji mest. V centru mesta naj bodo pisarne, uradi itd. na periferiji v zdravi naravi pa ljudske stanovanjske hišice, to je načelo, ki ga bo moral uveljaviti bodoči občinski svet. Zamudilo se je ogromno. Ni danes enotnega načrta za zazidanje okolice, manjka cest, elektrike, kanalizacije, vodovoda in prometnih sredstev. Občinski svet bo moral izvršiti gigant-sko delo, ki ga bodo zmogle le združene sile vseh poštenih strank.

Socialne - političnih nalog čaka mesto vse polno. Mesto naj po vzgledu drugih mest ustanovi zlasti v delavskih predkrajih razne prosvetne in socialne ustanove. Mesto ima pač svoj licej in gospodinjstvo šolo, za kar pa doplačuje lepo vsoto, nima pa ne ene gospodinjstvo šole za hčere naših delavcev, obrtnikov in nižjih uslužbencev.

Treba je le še odgovoriti na vprašanje: Kdo more izvesti ta komunalni program, ki je realen in nujen? Ali ga more izvesti SDS? SDS je bila leto za letom v vladi, pa ne more pokazati ničesar, kar bi bila storila za široke plasti ljudstva. Računati na skupno delo z njo, — je skoraj nemogoče. Katera stranka se poslužuje v svojem tisku tako nemoralnih sredstev, kakor SDS ob volitvah? Veljavna laž in teror sta bila SDS glavno orozje pri volitvah l. 1925. Teror je danes nemogoč, ostala jim je pa volivna laž. Spomnimo se na zadnje skupščinske volitve, na vse tiste laži, s katerimi so begali volivce. Ista igra se ponavlja pri občinskih volitvah! Nemogoče je skoraj, kakor sem rekel, misliti si skupno delo s stranko, ki v političnem boju izgubi vsak čut lojalnosti in najpriprostejše kurtoazije do političnega nasprotnika ter pozna samo eno sredstvo: ubiti nasprotnika s kolom ali pa vsaj zapreiti njegovo

osebo v pajčevino ostudnih laži. Dolžnost SLS bo, da se v bodoče zavaruje naprej proti takim oblikam političnega boja in neizprosno obračuni z vsemi, ki ščitijo tak političen boj kakorkoli, pa naj bodo to tudi visoki uradniki! Usoda Ljubljane je v rokah malega človeka.

Delavec, uradnik, obrtnik bodo odločili v nedeljo o njeni usodi. Ljubljana si bo v nedeljo sama zapisala svojo bodočnost. Ali bo ostala v osamelosti SDSarjev ali pa bo stopila v vrste ogromne večine slovenskega ljudstva in izrekla zaupanje SLS in njenim prijateljem?

Kot tretji in zadnji govornik je nastopil glavni urednik »Slovenca«

Franc Terseglav,

burno pozdravljen posebno od številnega navzočega delavstva in med drugim dejal:

»Naš načelnik dr. Korošec vam je že pojasnil pomen sedanjih obč. volitev in politični boj s splošnega državnega stališča. Moja naloga je, da vam pokažem ta boj od socialne strani in da vam pojasnim, kdo nosi krivdo, da Ljubljana ni več politično in kulturno upravno središče našega naroda.

Samostojna demokratska stranka nosi pečat te krivde na sebi. Sam pokojni Nikola Pašić se je ob neki priliki izjavil proti parcelaciji Slovenije, s katero je Ljubljana izgubila svoj značaj stolnega mesta, ki ga je obdržala že iz davnih časov in je zdaj le skromno provincialno mesto.

Vsi občinski svetniki brez razlike politične in strankarske pripadnosti naj bi v bodočem občinskem svetu nastopali skupno za dobrobit ljubljanskega meščanstva in za povrnitev pravice, ki jih je naša prestolnica po krivdi SDS izgubila.

Da takega skupnega nastopa v prvi vrsti ravno SDS dozdaj ni poznala, vam pove lahko vsak pošten pristajatelj stranke med štirimi očmi.

Zadnji čas je že, da se naši nasprotniki posredujejo in da v najbližji bodočnosti zavladajo pri njih mlajši in sposobnejši elementi. Mogoče je, da se naši nasprotniki še pravočasno zavedo, da je velik greh, če s svojo politično nepremišljenostjo iz partizanskih ozirrov delajo na škodo občinskemu gospodarstvu in njegovemu socialnemu napredku.

Pred vojno, pod težkim tujskim režimom je bila Ljubljana ne samo gospodarsko samoupravno središče vsega slovenskega naroda, nego je veljala in delovala kot najmočnejša politična sila našega naroda.

Fa je prišla SDS in brez ozira na usodne posledice in ljudsko voljo odstavila pravilno izvoljenega župana dr. Perića, čega greha ji pa ne moremo nikdar odpustiti, če ji že vse druge odpustimo.

To kršenje samouprave Ljubljane je nedopustljiv greh in zato ne more noben pošten človek voliti SDS, dokler se ta temeljno ne poboljša.

Ni dolgo tega, ko je bila ravno skrb za naše delovno in siromašno ljudstvo vzrok za klevete, s katerimi je SDS razpila v Beogradu Ljubljano za protidržaven element in posledica tega so bili razni žalostni dogodki z delavstvom in nižjim ljudstvom in baš radi tega je prišla Ljubljana pod kuratelo, kot kak pijanec in zapravljivec.

Če se bomo torej vsi združili v enotnem, skupnem delu, se v bodoče nihče več ne bo upal dotakniti se svoboščin in avtonomije našega ljubljanskega mesta.

Dr. Jerič se je govorniku toplo zahteval za lepi, socialno navdahnjeni govor ter zaključil dobro uspeši shod s pozivom, da naj volivci v nedeljo operejo dva madeža, ki ju nosijo na sebi in ki sta: prvi madež, da so trpeli in dopustili, da se je brez kazni odstavilo svobodno in pravilno izvoljenega župana dr. Perića (slava-klici) in se nas tako postavilo pod kuratelo raznih gerentov in komisarjev, in drugi madež je 11. september letošnjega leta, ko je bil v Ljubljani kot njen predstavnik izvoljen član klike pri SDS. Oba madeža naenkrat morete izbrisati v nedeljo.

**Občinske volitve v Ljubljani
od 8. zjutraj do 5. popoldne.
Skrinjica dr. Ravniharja**

četrt. 4. četrt

KONGRESNI TRG.

Tudi s kongresnim trgom uganjajo esdesarji svojo demagogijo, preračunano na občinske volitve. Že v tlakovalnem programu bivšega občinskega sveta je bilo, da se tlakujejo vse ceste, ki vodijo na Kongresni trg. Ta tlakovalni program je deloma že izvršil gerentski svet, a je ostal na sredi pota. Sedaj, ko je vladni komisar izpeljal ves program, pa kričijo, da je to luksuz in da bi se dal za to izdati denar boljše porabiti. Seveda bi ne bil luksuz, ako bi gerenti še bili imeli dovolj časa, da bi izvršili tlakovanje Kongresnega trga. Z banketi bi proslavljali to grandiozno delo. Naravno je, ako so tlakovane vse ceste, ki vodijo do Kongresnega trga, da mora biti tlakovan tudi sam Kongresni trg, da se ne zanaša blato s tega trga na tlakovane ceste. Kongresni trg z Zvezdo je eden najlepših trgov, kar jih ima naše mesto. Zato tudi zasluži, da se mu da lepšo obliko. Profesor Plečnik, znana kapaciteta, je sam in to brezplačno, zgolj iz ljubezni do Ljubljane napravil vse načrte in je že s tem zjamčeno, da je zamislil nekaj takega, kar moremo s ponosom pokazati slehernemu tujcu, ki poseti naše mesto. Ako pa še povemo, da je tlakovanje z bazaltoidom za 100 Din pri kvadratnem metru cenejše, nego tlakovanje z asfaltom, mislimo, da smo potolažili tudi najbolj zarukanega Jutrovega bralca.

Dnevne vesti

LJUBLJANČANI!

NAPREDNA GOSPODARSKA LISTA, ki jej je nosilec

DR. VLADIMIR RAVNIHAR

Vas vabi, da jej poverite svoje zaupanje ter s svojim glasovanjem dne 2. oktobra izročite mandat za upravo mestne občine ljubljanske.

Naši beli Ljubljani hočemo priboriti ves oni vsestranski napredek, ki jej pristoji kot prestolici naše države ter kot kulturnemu in gospodarskemu žarišču slovenskega naroda. V ta namen jej damo na razpolago resno voljo za delo in vse svoje delavne sile. V brambi njene avtonomije hočemo, da se vrnete upravi stalnosti in red, ki sta potrebna za mirni razvoj na solidnih gospodarskih temeljih. Stvarnost in nepristranost nas bosta vodili, imajoč pred očmi korist celote, blaginjo vsega ljubljanskega prebivalstva brez razlike strank in brez razlike njegovega socialnega položaja. Umno pa pošteno in varno gospodarstvo je naše geslo.

Na teh načelih je zgrajen naš komunalni program.

Za Napredno gospodarsko listo dr. Vladimira Ravnihar, nosilec.

Glasujte vsi v

4. skrinjico!

— Redukcija učiteljev. V prosvetnem ministrstvu pripravljajo ukaz o redukciji začasno nastavljenih učiteljev. Vsi provizorični učitelji, ki nimajo predpisane kvalifikacije, bodo odpušteni. Na njihova mesta pridejo kvalificirani učitelji, ki še niso razvrščeni.

— Telefonske pristojbine med Avstrijo in Jugoslavijo so se z današnjim dnem zopet znatno zvišale. Odslej veljajo sledeče pristojbine: do 100 km 1.35 fr. (doslej 1 fr.), do 200 km 2.10 fr. (doslej 1.50 fr.). Telefonski pogovor med Beogradom in Dunajem bo veljal odslej 5.40 fr., dočim je veljal doslej 4 franka.

— Zračni promet Beograd—Sofija. Kot poročajo bolgarski listi, je predlagala naša vlada bolgarski, da naj bi se otvoril med Beogradom in Sofijo redni zračni promet. Bolgarska vlada je na predlog pristala.

— Stistriletnica smrti Krste Frankopana. Dne 29. septembra 1527 leta je umrl v varaždinski trdnjavi eden najslavnejših hrvaških knezov — Krsta Frankopan. To leto se je bila huda borba med hrvaškim narodom. En del Hrvatov je izvolil v Cetinju za kralja Hrvatske habsburškega cesarja Ferdinanda, drugi del naroda pa se je odločil za erdeljskega vojvodo Ivana Zapoljskega. Tudi Krsta sam se je odločil za poslednjega, zakaj v Ferdinandu je videl opasnega človeka, ki streže po samostojnosti Hrvatske. Na čelu svoje vojske je pognal avstrijsko cesarsko vojsko čez Dravo. Krsto je hotel najprej zavzeti trdnjavo, nato šele sovražnika še nadalje zasledovati. Ker je bil premalo oprezen, ga je sovražnik ustrelil v trebuh. Težko ranjen je še jezdil v tabor, poklical k sebi poveljnike posameznih oddelkov in oddal vrhovno poveljstvo prioru Taku. Krsta Frankopan je bil tipičen hrvaški fevdalec, ki je vse svoje življenje posvetil domovini, ki se je boril vse življenje za pravice svojega naroda.

— Angleška eskadra v Splitu. Iz Splita poročajo, da je priplula v četrtek popoldne v splitsko luko angleška sredozemska eskadra, ki šteje 5 ladij. Ladija »Eagle« vozi 50 aeroplanov, ki so sodelovali na letalskem mitingu v Benetkah. Med avijoni je tudi oni, s katerim je bil postavljen svetovni rekord — 457 km na uro. Posadka eskadre šteje 1610 mož. V Splitu ostane eskadra 12 dni. Pri vkrcaju je bila oddana s poveljniške ladje pozdravna salva, nakar je odgovorila naša baterija. Na čast gostom se bodo vršile razne slavnosti.

— Francoski turisti v Mostaru. V Mostar je prispela skupina francoskih turistov, ki so si ogledali mesto in se poklonili na grobu našega narodnega pesnika Alekseja Sančiča.

— Slovensko planinsko društvo naznanja, da sta že obe kočii na Golici zatorjeni. Spodnja kočia na Golici bo do nadaljnjega ob sobotah in nedeljah za silo oskrbovana. V ponedeljek, dne 3. oktobra se zatorji Aljažev dom v Vratih. Otvorjena in oskrbovana je še Mašnerjeva kočia. Kočia v Kam. Bistrici, Kočia na Veliki planini in Dom na Krvavcu ostanejo celo zimo odprte in oskrbovane.

— Otvoritev brzojava in telefona pri pošti Sv. Miklavž pri Ormožu. Dne 24. septembra t. l. je bila pri pošti Sv. Miklavž pri Ormožu otvorena brzojavna in telefonska služba.

— G. Smiljanić, vodja ekskurzije srbskih kmetovalcev iz Užice v Slovenijo, je nabral med udeleženci ekskurzije 500 Din za spomenik goriškemu pilotu Edvardu Rusjanu, ki se je ponesrečil v Beogradu. Vse priznanje srbskim obrtnikom za njih bratsko pazljivost do Slovencev.

— Iz ministerialne službe. Vladni svetnik dr. Stanko Majcen je imenovan za šefa kabineta ministrstva za socialno politiko.

— Minister Miović na inspekcijskem potovanju. Minister za šume in rudnike dr. Miović se poda te dni na inspekcijsko potovanje po Bosni. Inšpiciral bo državna gozdna in rudniška podjetja. Pri tej priliki bo imel minister Miović v Sarajevu konferenco o komercializaciji državnih rudnikov.

— Dr. Franc Zizek, profesor statistike na univerzi v Frankfurtu, je imenovan za rednega profesorja statistike na univerzi v Leipzigu.

— Boj zoper vizume. V Pragi se vrše trenutno interministerielna posvetovanja o odpravi vizumov v prometu s Poljsko, Jugoslavijo, Rumunijo in Avstrijo. Češkoslovaški finančni minister je pristal na to, da se odpravi vizumi definitivno s prvim marcem 1928. Konvencija z Nemčijo, ki stopi v veljavo s prvim januarjem 1928, bo v kratkem podpisana.

— 35.400 razporok v Nemčiji tekom enega leta. O številu razporok oziroma ločitev zakona, v Nemčiji se poroča sledeče: Leta 1913 je znašalo število razporok v Nemčiji 17.835. Med vojno, ko so bili moški na frontah ter niso mogli vlagati tožb na ločitev zakona, oziroma razporoko, je število znatno padlo (leta 1916 n. pr. na 10.500). Toda že prvo leto po vojni, torej leta 1919 se je dvignilo na 22.000, prihodnje leto na 36.540, leta 1921 pa na 39.216, s čemur je bil dosežen rekord. Vzrok temu so bile nesrečne posledice vojne. Nato je bilo število ločitev, oziroma razporok zopet padati; leta 1923 je znašalo 34.000. Leta 1924 se je dvignilo zopet na 36.000, leta 1925, zadnje leto, glede katerega so pravkar objavljeni statistični podatki, je znašalo 35.450, torej ravno dvakrat toliko kot v zadnjem predvojnem letu. Z ozirom na to, da je minilo od svetovne vojne že sedem let, ni mogoče več govoriti o posledicah vojne, temveč je smatrati podvojenje števila razporok oziroma ločitev zakona kot stalno.

— Konfiskacija premoženja uvedena v sovjetski Rusiji kot kaznen. Ena od zadnjih števil »Izvestij« objavlja nov dekret sovjetske vlade, ki uvaža rekvizicijo in konfiskacijo premoženja kot kaznen. Dekret je datiran z 28. marcem 1927. Zakaj je bil objavljen šele sedaj, ni znano. Mogoče je sovjetska vlada doslej oklevala. Kazen je predpisana pri obsodbah radi zločinov v zelo mnogih slučajih, zlasti pri zločinih, ki so direktno ali indirektno političnega značaja. Določba iz leta 1920, po kateri je dovoljena konfiskacija premoženja oseb, ki so zapustile Rusijo iz političnih motivov, ostane v veljavi. Zanimiva je v novem dekretu določba, s katero se klavzula, da je dovoljena konfiskacija lastnine samo v natančno predpisanih slučajih, ki so jo vsebovali prejšnji dekreti, odpravlja.

— Smrtna žrtev orkana v Slavoniji. Orkan, ki je besnel pred par dnevi v Slavoniji, je zahteval tudi človeško žrtev. V Retkovcih je iznenadil orkan 16letnega kmetkega fanta Antona Stekla, ko se je vozil z dvoupresnim vozom, na cesti. Konji so se splašali ter jeli divje dirjati. Pri tem je padel fant z voza ter se tako poškodoval, da je kmalu nato umrl. V Poljanah je vrgel orkan voz posestnika Antona Vidakovića s konji vred v Savo. Vidakovića se je posrečilo, da je spaval na breg ter se rešil, dočim so konji utonili.

— Nov železniški rekord na Angleškem. Na železniški progi London—Cardiffe je uveden vlak, ki prevozi brez prestanka pot 481 km v 6 urah. Dosledaj je bila najdaljša direktna železniška proga iz Londona v New Castle, ki je merila 431 km.

— Krvav pretep radi umazane konkurence. Seljak Mile Bogdanović se bavi v okolici Karlovca s kastriranjem mrjascev. Te dni je naletel v Leskovcu na dva Slovence, ki si služita kruh z istim delom. Slovence sta imela nanj hudo jezo, ker dela za polovico ceneje kot onadva. Da bi se ubranila vsaj za nekoliko časa umazane konkurence, sta ga povabila v gostilno. Ker sta ga silila, da bi pil preko mere žganja in se jima je solidni možakar postavil po robu, se je razvil med častivrednimi kastratorji prepir, ki je končal s tem, da sta vraga Slovence umazane konkurenta na tla ter ga z gorjačami tako pretepla, da je obležal nezavesten, nakar sta pobežnila. Bogdanovića so našli več ur pozneje pastirji, ki so obvestili orožnike. Orožniki so dali strahovito pretepenega moža prepeljati v bolnico. Zdravniki so ugotovili, da ima Bogdanović, ki je oče desetih otrok poleg drugih poškodb na več mestih roke zlomljene ter da bo ostal svoje žive dni pohabljen in za izvrševanje svojega poklica nezmožen. Orožniki surovih nadpalec še niso mogli izslediti.

— Smrtni skok neznanca. V Zagrebu je splezal v noči od četrtka na petek na verandno fotografa Josipa Demegonia na lici v trenutku, ko je v bližnjem zvoniku udarila ura 12, neki neznanec. Gospodar se je v tistem času vrnil domov; zagledal je neznanca, ga zgrabil in ga vprašal, kaj išče na tujem posestvu. Neznanec je zatrljav, da ni imel namena ničesar izmakniti, nakar se je hipoma oprostil fotografovih rok ter skočil v globino 6 m. Skok se je drznemu skakaču ponesrečil. Priletel je namreč na betoniran kanal in obležal nezavesten in ves v krvi. Dobil je težke telesne poškodbe. Prepeljali so ga v bolnico. Njegovo stanje je brezupno. Neznaneve identitete ni mogoče dognati, ker mož nima pri sebi nobene listine.

— Letalska nezgoda. Iz Berlina poročajo: Pri neki letalski prireditvi v Kierspeu je padlo eno od potniških letal iz višine kakih 100 metrov na zemljo. Letalo se je vjelo na nekem drevesu in na telefonski žici, pri čemur sta se odlomili obe krili. Po čudežnem naključju so ostali tako pilot kot vsi pasajirji popolnoma nepoškodovani.

— Dan smole za letalke. Iz Zeneve poročajo: Angleška letalka Evelinor Spooner, ki se je udeležila tekmom za Schneiderjev pokal, je morala na svojem povratku z aeroplanom v bližini Dalbara pri Genovi pristati, ker se ji je pokvaril motor. Letalka je morala s pokvarjenim letalom vred nadaljevati svoje potovanje z vlakom. Slično smolo je imela nemška letalka Thea Rasche,

ki je morala pristati ob priliki svoje letalske produkcije v Massachusetts-u ker se ji je pokvaril motor, na močvirju, ker se je bala, da jo utegne sicer zanesti na prostor za gledalce. Letalo se je znatno poškodovalo, dočim se letalki ni zgodilo nič.

— Napad mehiških banditov na vlak. Iz Newyorka poročajo, da je napadlo 100 razbojnikov v Mehiki v bližini vasi Barranca osební vlak, ki je vozil izredno mnogo potnikov. Banditi so pričeli streljati s puškami, a napad se jim je izjalovil. Desetorica vojakov, ki je spremljala potniški vlak, je odgovarjala z mitralješkim ognjem. V boju je padlo 30 banditov. Orožništvo na konjih zasleduje ostale bandite.

— Trgovcem, ki zaposlujejo vajence v vednost! Ker je število vajenstva doseglo v letošnjem letu rekord in so razredi na gremijalni šoli prenapolnjeni, je gremijalni odbor v svoji seji dne 28. t. m. sklenil opozoriti gg. šefe, da naj v bodoče ne sprejemajo nobenega vajenca ali vajenke v trgovino, ker ti pod nobenim pogojem ne morejo obiskovati gremijalne šole. Dalje je sklenil odbor predlagati na občnem zboru, ki se vrši meseca januarja sklep, da se s prihodnjim šolskim letom 1928/29 vsled hiperprodukcije vajenstva ukome prvi letnik gremijalne šole. Ker bo sklep odbora vsled tehničnih vzrokov tudi gotovo sprejet, prosí odbor vse gg. šefe, da naj ne sprejemajo v bodoče nobenega vajenca ali vajenke do konca julija 1929 l. Profimo gg. šefe, da se na ta sklep ozirajo, in ga tudi v polni meri upoštevajo. Podrobno poročilo o gremijalnem šolstvu bo v današnji številki trgovskega lista, katerega naj blagovolijo zainteresirani prečitati. — Odbor.

— Pecení klobuki in razne potrebščine za modistke se bodo dobili na javni dražbi v tork, dne 4. oktobra t. l., ob 2. popoldne na Aleksandrovi cesti 5 v Ljubljani.

— Trgovski Tovariš. Izšla je 9. letošnja številka »Trgovskega Tovariša«. Vsebinska je sledeča: Pogoji za gospodarski napredek in gospodarsko osamosvojitve (dr. J. Bohinjec); Svetlosko gospodarstvo (dr. L. L. Böhm); Misli k vprašanju izvenkonkurne poravnave (dr. J. Bohinjec); Iz zgodovine ljubljanske trgovstva (Jan Zbirar); Odjemalci (L. Š.); To in ono: Ob jubileju zagrebske trgovske in obrtne zbornice. Kako pridemo najlažje do personala, ki ga potrebujemo. — Listek: Kri dedov (Fran Govekar). — Društvene vesti: Merkurjev izlet na Grosuplje in v Zupanovo jamo pri Ponovi vasi.

Ljubljana.

1— Vsi na volišče in glasujte za dr. Ravniharja (4. skrinjica)! Ljubljana mora obracunati z besedolomno stranko, ker tako zahteva čast Ljubljane.

— Gospodinska šola in večerni kuharski tečaj v Mladiki. Redna gospodinska šola je pričela z večerajšnjim dnem. Večerni kuharski tečaj pa začne v ponedeljek, 17. t. m. Letos se vršila dva vzporedna tečaja in sicer prvi za uradnike soproge in uradnice, drugi za delavke. Prednost za sprejem v oba tečaja imajo žene in dekleta mestnih službenic in mestnega delavstva. Vpisovanje v oba tečaja se vrši 13. in 14. oktobra, obakrat ob 5. do 7. ure zvečer v Mladiki. Oba tečaja sta sicer brezplačna; plačevalci je samo večerjo, ki jo morajo imeti udeležence v šoli.

1— Tenorist Šimenc v Ljubljani. Po dolgem času se je posrečilo pridobiti našega prvega jugoslovanskega tenorja, ki bo zopet očaral naša srca s svojim krasnim glasom. G. Mario Šimenc nastopi v tork, dne 4. t. m. v veliki dvorani hotela »Union«. Umetnik bo izvajal skladbe domačih in tujih svetovnih mojstrov komponistov. Ker je pričakovati velikega navala pri večerni blagajni, naj si cenj. občinstvo pravočasno rezervira vstopnice v Matični (knjigarni na Kongresnem trgu).

1— Vodstvo na razstavi grškega in rimskega kiparstva. Gospod profesor Anton Sovre predava v tork, dne 4. oktobra ob 3. uri popoldne v Jakopičevem paviljonu o antični plastiki. Vodstvo je prirejeno za srednje šole, vabljeni so pa tudi drugi obiskovalci.

1— Ne oblastne skupščine, ne Narodne skupščine in ne vlade nima za sebe dr. Puc. On ima za sebe le esdeesarski tisk in pa še neizpolnjeno besedo.

1— Smrtna nesreča v skladišču »Nabavljalne zadruge«. 16letni trgovski vajenec Edvard Podbevšek, sin železniškega službenca, stanujoč na Hranilnični cesti 12, je pometal in pospravljajl večerj dopolne kot običajno skladišče železniške Nabavljalne zadruge ob cesti na Gorenjsko železnico. Skladišče se nahaja v I. nadstropju zgradbe. Iz skladišča se pošilja blago v lokal v pritličju potom dvigala. Nič hudega slučaj je stopil deček k dvigalu in pogledal navzdol. Medtem se je spustilo dvigalo doli ter zdrobilo Podbevšku glavo. Deček je bil seveda na mestu mrtve. Ponesrečenec je bil marljiv in pošten fant.

1— Razstava »Higijene na Kmetih«. Za čas pokrajinske razstave je bila stalna Higijenska razstava preurejena v »Higieno na deželi« ter je bilo zanjo veliko zanimanje. V njej se vidi notranjost kmetijske hiše od zunaj in znotraj v nehigijenskem kakor tudi v higijenskem pogledu. Razni vodnjaki, studenci, stranišča, gnojšča, vaško kopališče in vsi drugi oddelki so izpopolnjeni. Razstava bo odprta vsak dan od 14. do 18. ure, ob nedeljah in praznikih tudi dopoldne.

Angleško sukno za moške obleke najti: neješe kvalitete dobite po solidnih cenah pri FRANC PAVLIN, Gradišče 3.

Maribor.

m— Usposobljenostni izpiti za osnovne šole se prične na državnem moškem učiteljskem v Mariboru dne 3. novembra t. l. ob 8. uri. Pravilno opremljene prošnje naj se predložijo uradnim potom tako, da jih komisija dobi vsaj do 20. oktobra t. l. v roke. Kdor ne bi bil pripuščen bo pravočasno ob-

veščen. Posebni vabil komisija ne bo razpisala. — Predsednik komisije.

Celje.

c— Občinske volitve v občini Celje-okolice so razpisane za 20. november 1927.

c— Takojšnje združitev obeh demokratičnih kril zahteva celjska »Nova Dobrota«. Včasih, ko je še Baja Pašič živel in ko ni štela besedi proti Davidoviču, se s takimi problemi ni ukvarjala. Sicer pa, časi se spreminjajo, zlata sredina pa je tudi najboljše. Og sredine imaš enako razdaljo na obe strani!

c— Avto zveza Celje—Vransko se v ponedeljek zopet otvori.

c— »Rdeči križ« v Celju priredi 1. oktobra t. l. cvetlični dan.

c— Tečaj za ruski jezik, katerega bo vodil okrajni sodnik g. Antipin, se začne v drugi polovici meseca oktobra. Prijave sprejema ga. A. Zupančičeva, Gregorčičeva 5-ll.

c— Esperantski tečaj za začetnike bo otvoril celjski esperantski klub v mesecu oktobra. Vsi, ki se zanimajo za ta, v današnjem času prepotrebni mednarodni jezik in si ga želeže to zimo po lahki metodi naučiti, naj javijo svoj pristop k tečaju v knjigarni Goričar in Leskošek na Kralja Petra cesti.

Dopisi.

Ježica pri Ljubljani. Esdeesarska »naprednost« v praksi. Topot nam je poročati v izredno pomembni stvari, kar se pri nas silno redko zgodi. Te dni je namreč občinski odbor sklenil pogodbo z mestno občino ljubljansko za elektrifikacijo občine. V ta namen se je vršila slavnostna seja v veliki dvorani društvenega doma, katero je večinska stranka aranžirala tako, da je bila v veliki meri pri tej seji navzoča publika, ki se sicer za občinske seje prav malo zanima, še manj pa za splošno občinsko gospodarstvo sploh. Prišel je tudi g. vladni komisar Mencinger iz Ljubljane, en mestni inženir in dva člana sosveta (Pirc in Pust), ki so zastopali mesto. Od domačinov se seje ni udeležil Miha Čeren, ki je bil izvoljen na listi »samostojnih«, ki so takrat toliko vedeli povedati o delu in nedelu. Radovedni smo le, če so ga volilci zato poslali v občinski odbor, da jih tam — ne zastopa. Vprašali bi se dalje lahko, če morda ta gospod elektrike ne potrebuje, ali pa misli, da je s tem že vse urejeno, če večina kar brez njega sklepa in sklene o tako važni stvari. Da to podrobnost, kakor vse ostalo, kar sledi, omenjamo, je predvsem to vzrok, ker se nam zdi, da je ta seja, kakor pogodba, za obe občini zgodovinskega pomena. S tem je namreč načeto vprašanje skupnega gospodarskega delovanja dveh občin za blagor in napredek Ljubljane in okolice. Kdor tega ne razume, ta pač ni zmožen misliti z lastno glavo. In tak bo menda slučaj s Čerenom, ki se ni zavedal važnosti trenutka, — da ne rečemo kaj več! — kar se bo morda še pozneje pokazalo. — Za pogodbo, ki ima sicer svoje hibe, kakor jih ima pač vsaka zemiska reč, so kompaktno glasovali odborniki — zastopniki SLS, socialisti in en samostojni, skupno torej 20 glasov. S tem se je na sijajen način dokumentiral uvidevnost delavskih zastopnikov, ki znajo ločiti dobro od slabega, ter, dasi v opoziciji podpirajo večino v čisto gospodarskih vprašanjih, kar je čisto pravilno in v skladu z lojalnostjo ter združeno z neprimerno boljšo uvidevnostjo, kakor jo vidimo n. pr. pri naših demokratih. V tem slučaju je to tem važnejše, ker smo poučeni, kako so jih gospodje od esdeesarjev nagovarjali in jih prepričevali, kako potrebno bi bilo, da glasujejo proti, ter da s tem pokažejo, da so res napredni. Res: »naprednost« posavskih demokratov je brez primerel Pred volitvami so toliko peli in govorili o delu za občino, nastopali so celo pod firmo »napredno« — gospodarske stranke — pri tako važni stvari, kakor je elektrifikacija občine, pa glasujejo proti. Naj gospodje ne mislijo, da so se rešili s tem, ako so podali izjavo, da ne bodo glasovali. Naše demokrate naj si ogledajo zlasti ljubljanski volilci, ko smo ravno pred volitvami. V Ljubljani so gospodje od sklice »polni oblubl in polnijo po časopisju kolone o komunalni politiki in o tramvaju na Posavje, njih bratci na Ježici pa izjavljajo, da ni treba z Ljubljano iskati nobene skupnosti, tudi gospodarske ne. Odkrito so povedali v seji, da je bilo treba pogodbo skleniti z neko privatno tvrdko, samo ne z mestno občino. Bog nas varuj takih gospodarjev, ki ne vidijo niti pred daleč pred seboj. Sicer bi pač morali vedeti, da nam je gotovo večja garancija občina kot taka, ki ostane kot korporecija do vekomaj, kakor pa privatna tvrdka, ki je le od danes do jutri, pa magari tudi do pojutrišnjem. V tem je ravno glavna razlika, ki govori načelno za to pogodbo, kakor že spredaj omenjena gospodarska skupnost, — dasi se, kakor že rečeno, s pogodbo v podrobnostih tudi mi popolnoma ne strinjamo. Ampak je tu treba tiste uvidevnosti za splošno dobro, ki jo pa našim zagrizenim strankarjem tako manjka: brez katere pa je danes gospodarski napredek poedincev, kakor tudi korporacij — teh še celo docela nemogoče. Radi tega ne iznašamo teh naših, sicer upravičenih protimnenj v posameznih točkah, o katerih podrobnostih se pa pomejnemu prihodnjik. Za danes le še toliko, da je staljših naših demokratov vzeti tudi ljubljancem kot glasen memnto, kako smejo esdeesarji čuvati interese svojih volilcev. Vi v Ljubljani, reagirajte na to s krepko potezo. — C. C.

Iz Tržica. Vpisovanje v obrtno-nadaljevalno in trgovsko-gremijalno šolo se vrši v soboto popoldne, to je 1. oktobra, ob 4. do 8. zvečer v ravnateljski pisarni meščanske šole. Vajenci naj prinese s seboj zadnje šolsko izpričevalo in delavno knjižico. Vpisnina je za obrtne vajence 30 Din, za trgovske pa 50 Din, ki se plača takoj ob vpisu. Redni pouk se prične na obeh šolah v nedeljo ob 8., odnosno ob 9. uri dopoldne. — Vodstvo.

Esdeesarska volivna pesem.

Iz Jutrove dežele
trompete so zapele.
Še ata »Narod pleše,
da se kar ogenj kreše:

»So polne naše kase
imamo zlate čase.
šlacuna se nam naša
ves čas lepo obnaša.

Blaga zadost' imamo,
poceni ga prodamo.
Dva koša centralizma,
en koš demokratizma.

Prot' farjem bomo vpili,
pri miru pa pustili
zaklade svete vere,
bojimo se zamere.

Če se Jadranska skuja,
se Slavenska ponuja,
pa če še ta skrhira,
se Mestna oferira.

In če vse to odreče,
pa provizija teče.
To vir je neusahljivi
za žep naš poželjivi.

O, gorje vam radikalcu,
gorje vam klerikalcu,
v krvavi boj nad zmaja,
armada naša vstaja.

Gorje vam komunisti,
gorje separatisti,
iz »Jutra« ven bo dana
za linternu obznana.

Uradna para hiti
k nam ne zamudi priti.
Kdor nam ne bo pariral,
se brž bo reducirail.

Široke gobce 'mamo
z jezikom migat znamo.
Če »Jutro« ne zaleže,
pa »Narod« vmes poseže.

Ljubljana le nikari
preveč ne ravnhari.
V rokah bo naša sila,
ki bo te ukrotila.

Iz tega dol' se vzame
in vsak lahko posname,
da kar je nas fantičev,
nikjer ni takih ptičev.

Zato pa k nam hitite,
vse druge zapustite.
Kdor z nami noče iti,
dobil jih bo po r...!

RESNICA O UKINITVI CARINARNIC.

Z ozirom na to, da pri nas gotovi listi iz-
rabljajo vesti o ukinitvi carinarnic v svoje
strankarske namene, priobčujemo v nasled-
njem izveščku iz odloka finančnega ministr-
stva o ukinitvi in preureditvi carinarnic, v
kolikor se tiče Slovenije.

Z odlokom finančnega ministrstva C. br.
38145 od 16. septembra t. l. se ukinjajo
slovede carinarnice in carinski oddelki v
Sloveniji poleg ostalih v celi državi:

Carinarnica II. reda v Bohinjski Bistrici,
Murski Soboti in Čakovcu, sporedni cari-
narnici v Trzinu in Čankovi ter carinski od-
delek v Celju.

Glavne carinarnice I. in II. reda morajo
izvršiti likvidacijo najkasneje do konca me-
seca oktobra, sporedne carinarnice in cari-
nski oddelki pa najdalje do 15. okt. t. l.

Z istim odlokom pa se odpro na novo
sledenče carinarnice in oddelki:

Carinarnica II. reda v Gederovcih in Ko-
toribi in carinski oddelki: Pri Sv. Ani nad
Trzinom in na Jezerskem kot oddelka cari-
narnice Ljubljana; v Bohinjski Bistrici kot
oddelek carinarnice Jesenice; v Dolnji Len-
davi kot oddelki carinarnice Kotoriba in v
Čankovi kot oddelki carinarnice Gederovci.

Odlok istega ministrstva C. br. 38146 od
16. septembra t. l. pa odreja, da morajo vršiti
organi finančne kontrole poleg svoje službe
tudi dolžnosti carinskih uradnikov pri sle-
dečih carinskih oddelkih: v Čankovi, Roga-
ševcu, Gornjem Čukureku, Sv. Kungoti, Slad-
ki Gori, Čeršaku, Kapli, St. Ilju, Jezerskem,
Sv. Ani, Dolnji Lendavi, Planini, Kalcih, Ka-
narašu, Starem Trgu, Ziri, Zelezniških,
Kranjski gori in drugod.

Redukcija tako velikega števila carinarnic
in carinskih oddelkov je posledica stalnega
nazadovanja carinskih dohodkov v teku tega
proračunskega leta. Da se carinski dohodki
zmanjšujejo, je razvidno iz dejstva, da je bi-
lo vplačanih v času od 1. aprila do 11. sep-
tembra leta skupno 704.523.337
dinarjev, dočim je bila proračunjena za isto
doba po proračunu za leto 1927-28 vsota
750.488.882 dinarjev. Iz tega sledi, da so na-
zadovoli v prvih petih mesecih in 10 dnevih
tekočega proračunskega leta carinski do-
hodki za celih 46 milijonov dinarjev, in če
vzamemo te številke kot podlago za bodočo-
nost, bi se zmanjšali carinski dohodki v
celem tekočem proračunskem letu približno
za 100 milijonov dinarjev.

Razen tega so bile pa carinarnice in cari-
nski oddelki ukinjani tudi iz razloga, ker
se nahajajo preveč v notranjosti države in
s tem izgubljajo svoj pravi pomen in namen
in bodo njihovo nalogo v bodoče vršile ob-
mejne carinarnice. Kakor je to razvidno iz
gori citiranega odloka finančnega ministr-
stva, preide večina carinskih oddelkov v
področje finančne kontrole.

Novo odredbo bo zlasti pozdravilo vse
obmejno prebivalstvo in tudi vsi drugi intere-
senti, ker je z njo doseženo veliko poeno-
stavljenje naše uprave in bodo s tem prihran-

Nekaj določil iz predloga o spremembi uradniškega zakona.

Po beograjskih listih prinaša novi pred-
log o spremembi uradniškega zakona tudi
sledenče določbe:

Stanarina

Napram spremembi v čl. 35 bo ostala
stanarina v prvih 3 letih službe ista, kot
je bila že do sedaj v prvih 6 službenih letih
in to:

Prva 3 leta prva kategorija 1800, druga
kategorija 1200, tretja kategorija 1020.

Naslednjih 9 let prva kategorija 2100,
druga kategorija 1500, tretja kategorija 1200.

Za ostali čas prva kategorija 2700, druga
kategorija 1800, tretja kategorija 1500.

Redna stanarina uradnika prvih treh grup
prve kategorije ostane 3600, kakor je bila
do sedaj.

Kdo ima pravico na stanarino?

Ves čl. 38 je izpremenjen. Novi je pred-
ložen takole:

Pravico na polno stanarino, redno in
zvišano, imajo državni nameščenci, ki so
oženjeni in vdovci ali na pristojen način od-
vojeni, ki imajo otroke pod svojim zakoni-
tim skrbstvom, kakor tudi vsi oni name-
ščenci, ki živijo v skupnem gospodinjstvu z
drugimi osebami, napram katerim imajo in
vrše zakonito dolžnost vzdrževanja. Vsem
ostalim pripada samo 75 odstotkov redne,
odnosno zvišane stanarine.

Če sta mož in žena državna nameščena v
istem mestu, jima skupaj pripada samo ena
stanarina in sicer večja. Ravnoisto jima pri-
pada, če nista v istem mestu službovanja,
pač pa živita v istem mestu v skupnem go-
spodinjstvu.

Državni nameščenci pripada polna stana-
rina, redna odnosno zvišana, ako je vdova
odnosno na pristojen način ločena od moža
in ima otroke pod svojim zakonitim skrb-
stvom, ali pa če kot taka ali kot samska
živi v skupnem gospodinjstvu z drugimi
osebami, do katerih ima in vrši zakonito
dolžnost vzdrževanja. Sicer ji pa pripada
polna stanarina samo, če dokaže, da je njen
mož, če ni ne aktiven, ne penzioniran dr-
žavni nameščenec, siromašnega stanu in ne-
sposoben za preživljanje.

Komu ne pripada stanarina?

Člen 39. se spremeni in se bo glasil:

Kdor ima stanovanje od države ali samo-
upravne oblasti, mu stanarina ne pripada.
Izveti so oženjeni nameščenci, odnosno taki,
ki so jim napram prejšnjemu členu enaki,
če morajo osebno, a radi službe, stanovati
v državnih stanovanjskih poslopih, v ka-
terih nimajo prostora za družino, pa vzdržu-
jejo v istem mestu stanovanje za družino.

Čl. 44. ki se danes glasi:

»Provizoričnemu nameščencu pripada po-
leg osnovne plače, stanarine in dodatka na
otroke, 60 odstotkov položajne plače« —
se v novi redakciji glasi takole:

Letna plača uradniških pripravnikov je:

v prvi kategoriji 7200, v drugi kategoriji

6000, v tretji kategoriji 5400.

Povračila za službena potovanja.

V čl. 45 (drugi odstavek) je spremenjena
odredba o povračilih za službeno potovanje
penzionistov.

Spremenjen, se ta odstavek glasi:

Za službeno potovanje se smatra tudi
pot nameščenca iz mesta, v katerem je bil
pensioniran, v mesto, kjer se kot penzijo-
nist naseli. To velja samo za one name-
ščence, ki so pensionirani s polno penzijo,
ali ki so pensionirani po t. l., 2., 4. ali 133.,
in to, ako selitev prijavijo v roku treh me-
secev, odelajo se pa najdalje v roku enega
leta po pensioniranju. Isto pravico imajo
tudi družine stalnih državnih nameščenec
v službaj nameščenčeve smrti. Pod družino
je razumeti osebe iz čl. 147. Tudi za ta slu-
čaj veljajo roki, odredeni v tem odstavku
za prijavo in za izvršitev selitve.

Napredovanje v službi.

Spremenjen je cel člen 47. in se bo gla-
sil:

Pravico na osnovno plačo se dobi z name-
ščenjem na položaj uradnika, zvanika ali
sluge.

Na vsaki stopnji osnovne plače traja slu-
žba tri leta, po kateri dobi pripada državne-
mu nameščencu plača prve višje stopnje.

V dobo napredovanja po stopnjah osnovne
plače se računa državna služba v njenem
efektivnem trajanju, odnosno čas, ki se ugo-
tovi po odredbi tretjega odstavka čl. 67., in
se ta doba pričenja: pri uradnikih od dneva
izpolnitve treh let pripravniške službe, a
pri zvanikih in slugah od dneva nastopa
državne službe.

POMETAJ NAJPREDJE PRED SVOJIM PRAGOM...

»Jutro« je povodom aretacije bivšega sen-
zala Pavla Cvenkelna posvetilo temu dogod-
ku z neko posebno naslado dolg članek in
pri tem z vsemi prsti kazalo na SLS, češ,
take pristaše imas. Mi pa smo mnenja, da bi
bilo »Jutro« bolje storilo, če bi bilo to svojo
veliko slast nekoliko brzdalo, kajti tudi mi
poznamo zelo vnetega pristaša SDS, ki je
prišel pred nekaj meseci kot družabnik neke
tvdke v konkurz in sedaj je proglašen tudi
čez njegovo lastno trgovino, ki jo ima v ljub-
ljanski okolici — konkurz. Napram temu mo-
žakarju je od strani njegovih upnikov vlo-
ženo nebroj ovadb pri državnem pravdniku
in prav lahko povemo Jutru in javnosti in
kdo je ta pristaš SDS in česa se tičeje ome-
njene ovadbe. To pa bi menda »Jutro« ne
bilo ljubo, zato mu svetujemo, da naj vedno
preje pomeje pred svojim pragom in potem
šeje pred drugim.

njeni izvoznikom nepotrebna pota in sitno-
sti, državi pa nepotrebni izdatki.

Esdeesarski tisk pa seveda kriči, ker je
njegova naloga, da kriči.

Roki za stanarine.

Čl. 51. se izloči, na njegovo meso pa
pride nov, ki govori o rokih za stanarino
in se glasi:

Za dobo (roke) stanarine po čl. 35. in
36. se računa čas, ki se računa za osnovno
plačo in se ti roki pričenjajo enako, kot
roki za osnovno plačo.

Kolikšno je število položajev in kako se
nastavljajo uradniki itd.

Dosedanji čl. 51. postane prvi odstavek
člena 52., kateri se zdaj, spremenjen, glasi:
Število vseh službenih položajev se do-
loči s finančnim zakonom. Preko tega šte-
vila ne more biti nihče nastavljen. Nova
službena mesta se ustanavljajo z zakonom.

Uradnike na položaje v 1., 2., 3., 4. in 5.
grupi prve kategorije, v 1. grupi druge ka-
tegorije in vse sodnike rednih sodišč po-
stavlja kralj na predlog pristojnega mini-
stra, vse ostale uradnike in nameščence pa
pristojni minister. Nastavljanje uradniških
pripravnikov zvaniknikov in slug more pri-
stojni minister prenesti na svoje podrejene
organe.

(Zdaj postavlja vse uradnike v glavnih gru-
pah vseh kategorij kralj.)

Kdaj postane kdo uradnik?

Spremenjen je cel člen 53., ki se v pred-
logu uredb glasi:

Nihče, razen v slučaju čl. 66., ne more
biti postavljen za uradnika, ako ni prebil
v svojstvu uradniškega pripravnika najma-
nje tri leta in ni položil državnega stro-
kovnega izpita. Uradniški pripravnik, ki
je izpolnil te pogoje, more biti postavljen
samo na položaj najnižje grupe svoje kate-
gorije.

Državni strokovni izpiti.

Tudi čl. 54. se spremeni in se mora gla-
siti:

Državni strokovni izpiti se polagajo za
stroke poedinih kategorij državne službe v
resorih, v katere spadajo dotične stroke.

Za stroke, ki prehajajo v višje resore, se
more iz uredb ministrskega sveta pred-
pisati, da se polaga državni strokovni izpit
v tistem resoru, ki je glavni za dotično
stroko.

Državni strokovni izpit se ne more pola-
gati pred istekom dveh let pripravniške
službe.

Poedine stroke morejo predpisati tudi
višje državne strokovne izpite kot pogoj za
dosego gotovih višjih položajev.

Podrobnejše odredbe o polaganju držav-
nih strokovnih izpitov, posebno o mestu iz-
pita, sestavi izpraševalnih komisij in pred-
metih izpita, o vrsti, načinu in trajanju pri-
prave, o načinu polaganja in eventualnem
ponavljanju, kakor tudi o izpitnih taksah,
predpisujejo pristojni ministri.

Strokovni izpiti se morejo predpisati tudi
za zvaniknike in slug.

Na mesto čl. 56., ki se izloči, prihaja no-
vi, ki se glasi:

Kot pogoj za napredovanje iz poedinih
grup zvaniknikov in slug se morejo, v slu-
čaju službene potrebe, istotako predpisati
državni strokovni izpiti. Pri tem se bo po-
stopalo po odredbah predhodnih členov.

Napredovanja.

Novi čl. 57. se glasi:
V položajne grupe poedinih skupin, če se
nahajajo v njih izpraznjena mesta, more
uradnik, po načelih člena 62., napredovati
v tem slučaju, ako je prebil v aktivni dr-
žavni službi, od dneva njenega nastopa, v efek-
tivnem trajanju, najkrajši rok, ki je za do-
tično grupo predpisan, in sicer:

V prvi kategoriji:
za 7. grupo 5 let,
za 6. grupo 8 let,
za 5. grupo 12 let,
za 4. grupo in ostale 15 let.

V drugi kategoriji:
za 4. grupo 5 let,
za 3. grupo 8 let,
za 2. grupo 12 let,
za 1. grupo 15 let.

V tretji kategoriji:
za 3. grupo 5 let,
za 2. grupo 10 let,
za 1. grupo 15 let.

Roki, določeni za prvo kategorijo, ne ve-
ljajo za položaj predsednika in članov Držav-
nega sveta in Glavne kontrole, predsedni-
ka, podpredsednika in članov kasacijskega
in apelacijskega sodišča, predsednika okrož-
nih sodišč (prve stopnje kolegijalnih), šefov
diplomatskih misij, velikih županov in uni-
verzitetnih profesorjev.

Toliko »Jutro« v vednost, ker menda misli,
da v SDS ni garjevih ovac.

VLADNI KOMISAR ZNIZAL POGREBNE PRISTOJBINE.

Mestna občina ljubljanska je po svojem
Pogrebem zavodu postala sedaj edini kon-
cesionar za opravljanje pogrebov v pome-
riju mesta Ljubljana. Obseg podjetja se je
s tem v izdatni meri povečal, ne da se je v
isti meri povečala zavodna režija. Zato je
umestno, da se sedanji splošni pogrebni ce-
nik — vpoštevajoč pri tem posebno revnej-
še sloje — primerno zniža.

Po tozadevnem razpravljanju s sosvetom
odrejam, da se splošni pogrebni cenik z ve-
ljavnostjo od 1. oktobra 1927 do preklica
zniža po naslednjem razporedu:

	Sedanje cene	Zniž. cene
Gala	Din 7000	Din 6400
I. razred	Din 4000	Din 3800

	Din 2500	Din 2400
II. razred	Din 1800	Din 1700
III. razred	Din 1000	Din 930
IV. razred	Din 700	Din 630
V. razred	Din 500	Din 450
VI. razred	Din 300	Din 240
Otroški voz I. razr.	Din 250	Din 200
Otroški voz II. razr.	Din 200	Din 160
Otroški voz III. razr.	Din 200	Din 160

Pogrebni avto: Cena za prevoženi kilome-
ter se zniža od Din 12 na Din 10. Temeljna
taksa ostane nespremenjena.

BORZE

30. septembra.

Ljubljana. Berlin 13.51 — 13.54 (13.525),
Budimpešta 9.915 — 9.945 (9.93), Curih 10.94
do 10.97 (10.955), Dunaj 7.9975 — 8.0275
(8.0125), London 276.05 — 276.85 (276.45),
Newyork 56.64 — 56.84 (56.84), Pariz 223
do 223.5 (—), Praga 168.02 — 168.82 (168.42),
Prst 309.75 — 311.75 (310.75).

Zagreb. Dunaj 7.935 — 8.025, Berlin 13.5175
do 13.5475, Italija 309.5 — 311.5, London
276.05 — 276.85, Newyork ček 56.64 — 56.84,
Praga 168 — 168.8, Švica 1094 — 1097.

Curih. Beograd 9.1235, Berlin 123.49, Lon-
don 25.2375, Newyork 518.70, Pariz 20.35,
Milan 28.315, Praga 15.37, Budimpešta 90.70
Bukarešta 3.24, Dunaj 73.15.

Efekti.

Ljubljana. Voja škoda 394 — 394 (394),
Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 138 — 0,
Prašedion 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 0,
Strojne 0 — 70, Vevče 135 — 0, Ruše 260
do 270, Kranjska industrijska 400 — 0, Stavb-
ne 56 — 0, Sešir 104 — 0.

Ljubljanska blagovna borza (30. t. m.)
Les: Tendence neizpremenjena. Zaključena
sta bila 2 vagona tramov po noti kupca, feo
vagon nakl. postaja po 235. Povpraševanje
je za bordonale, feo vagon naklad. postaja
po 240; iščejo pa se tudi testoni in brusni
les.

Kratke vesti.

Obnoveitev angleško - japonske zveze. Ja-
panskega admirala Saito so pri povratku iz
zanevske pomorske razorožitvene konference
sprejeli z največjimi častmi, ker je japonska
javnost prepričana, da je Saito zrazil ame-
riško - angleško prijateljstvo in ustvaril s
tem možnost za obnoveitev angleško - japo-
nske zveze.

Deputacija avstrijskih uradnikov je obi-
skala državnega kancelarja dr. Seipla zaradi
povišanja uradniških plač. Tozadevna poga-
janja med vlado in uradniki se bodo v krat-
kem pričela.

Trije bataljoni angleške okupacijske ar-
made v Porenju so dobili povelje za odhod
v Anglijo. Od njih bosta nadomestena samo
dva bataljona. Redukcija okupacijske armade
je torej silno skromna.

Sport.

Amsterdamska olimpijada. Avstrija, ki je
svojo prijavo za Amsterdam zelo zaviševala,
je, pred kratkim izjavila, da bo nastopila
s 50 tekmovalci. Nastanjeni bodo v hotelu
Admiral de Ruyter, kjer bodo stanovali tudi
Nemci. Francija bo poslala na olimpijado
300 atletov in jih nastanila po različnih ho-
telih in šolah. Portugalska je prijavila 50 at-
letov. Finci pridejo s posebnim parnikom,
kjer bodo tudi stanovali. Značilno za teme-
ljitost nemških priprav je dejstvo, da je pred
kratkim neki znani voditelj nemškega spor-
ta dalj časa bival v Zandvoortu v spremstvu
nekega nemškega atleta; na tem se je preiz-
kušalo, kak vpliv ima povsem drugačno ho-
landsko podnebje na živce in sportsko kon-
stitucijo.

USODEPOLNI PLES.

Mrs. Elis Joe May ni hotela napraviti obi-
čajnega ženitovanjskega potovanja v Evro-
po, temveč je pregovorila svojega mladega
soproga, da sta potovala v eksotične dežele,
ker se ji je hotelo nenavadnih utisov. Res
je naklonila usoda paru prav nenavadne
doživljaje, ki si jih najbrže nista želela. V
tretjem mesecu svojega potovanja sta pri-
spela gospod in gospa May na neki otok, na
katerem prebivajo Singalezi. Bila sta priči
slavnosti, ki so jo priredili domačini na čast
boginji rodovitnosti. S slavnostjo so zvezani
religiozni plesi. Pri tej priliki si izbirajo
mladi Singalezi svoje žene. Po starem obi-
čaju nese plesalec dekleta s katerim je ple-
sal po plesu urnih krakov v svojo koč, s
čemer postane njegova zakonita žena. Če
dekle noče postati plesalčeva žena, mora ples
odkloniti.

Ta običaj je postal za gospo May-ovo uso-
depoln. Sin enega od poglavarjev se je pri-
bližal Amerikanki ter jo poprosil za ples. S
tem je izrazil željo, da bi postala Amerikan-
ka njegova žena. Mlada žena se je povabila
odzvala ter šla z mladeničem plesat. Gledal-
ci so izbero poglavarjevega sina z glasnimi
kriki odobraval. Gracioznost mlade Ameri-
kanke je Singaleze očarala. Ko se je mlada
ženica utrudila ter hotela nehati plesati, jo
je naložil plesalec na rame ter odhitel z njo
v svojo koč. Vsi protesti njenega soproga
so bili zaman. Domačini so zatrjevali, da je
postala gospa Mayeva legitimna soproga kra-
ljevega sina. Vse grožnje in vse ponujanje
denarja so bile brezuspešne. Obupani sopro-
g se je obrnil končno za pomoč na kolonijalno
vlado. Tam so mu odgovorili, da je po reli-
gijoznih predpisih Singalezov zakon pogla-
varjevega sina in njegove bivše soproge
pravnoveljaven ter da domačinov že iz poli-
tičnih vzrokov ne kaže dražiti. Gospodu
May-u ni preostalo drugega, kot da je vložil
tožbo na razporoko.

Po sedmih mesecih se je nesrečni ženi-
posrečilo pobegniti. Ko je prispela v Chica-
go se zvedela na svojo grozo, da je že razpo-
ročena ter da je poročil njen bivši sopro-
g pred par dnevi njeno najboljšo prijateljico.

Ilja Erenburg:

47

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Glas se mu je tresel. Je-li bila njegova usoda res tako mračna, ali pa je bila samo gosta jajčna pijača premočna? Naj bo že karkoli, videlo se je pa res, da se je gost strašno sam sebi smilil, tako smilil, da je celo svoj obrkani, demokratični nos zakopal v cunjce raztrgane svile, kakor da bi malo Margot prosil utehe. In čeprav ji je bil raztrgal novo srajčko, čeprav je imel naravnost ogabne roke, se je mali ljubovnici zasmilil:

— Ubože! S kom se pa moraš poročiti? S kako staro Amerikanko?

— Še slabše! Nikdar ne ugameš. S slepico!

Margot se je vsa presenečena privzdignila. Hotelska soba je izginila. Zazdelo se ji je, da je v kinematografu in da gleda čudovit film.

— Ana sploh ni stara, ampak je celo krasičica. Je pa slepa. Ali razumeš, kaj se to pravi? Ze od rojstva je slepa! Če ona blebeče svoje neumnosti, se človeku zdi, da ga nalašč strašijo. Sicer nisem bojazljivec

in sem v domovini tudi ubil nekega bolj ševika, nje pa se bojim.

— Ti praviš, da je slepa in lepa? To je vendar neobičajno! To je sirašno! Kje pa živi?

Mali Margot se je zdelo, da se kaj takega lahko godi samo v Kaliforniji ali v Alžiru.

— Tukaj, na ulici Tiboumairy. Njen oče je lastnik detektivskega zavoda. To je podjetje, cipka! Kakšen kapital! O, poceni se ne prodajam. Za dvesto frankov ne sledem hlači! Tam mi diši milijonček!

Gostov glas je zazvonel veselo in bodro. Margot se pa ni zanimala za višino kapitala, ampak so se vse njene misli usmerile k skrivnostni junakinji tega romana.

— Angelček moj, povej mi še kaj o njej. Ali je res tako lepa?

— Kakor na sliki. Če bi človek ne vedel, da je slepa, bi norel za njo. Sicer imam pa jaz rajše brunetke. Sevilla — španski žar. Lepa je, ne morem reči, da ne; lepota je pa brez pomena, če je slepa, pa še od rojstva!

— Ampak ona je najbrže strašno nesrečna. Saj jo vendar vsak lahko s čevljem, ko garjevega psička!

Videti je bilo, da se je ta primer gostu dopadel, ker se je srčno zasmejal. Margot

je pa čutila čedalje globlje ganotje. Saj to je pravi film, dušo tugajoč film! Začela se je usekovati in se je spet zatekala k kockam, da bi se ne razjokala na ves glas. Pa tudi čarobni prašek je ni mogel potolažiti. Uboga slepica! Gost je pa nadaljeval in se razvnel. Skočil je z nogami na posteljo in začel gestikulirati kakor zapravski igralec. Bil je strašen: dolge opičje roke, kosmate prsi in prežno-roznate spodnjice. Mali Margot je je zdel pravi zločinec iz filma: taki le tepejo žene, davijo bogate starke in vodijo v jame zapeljane deklice!

— Jaz jo zvijem, zmastim pokveko zoprno! Ze prvo noč jo lahko zadušim, še znila ne bo! Zdaj moram seveda vzdrževati ton in igrati zaljubljenca. Dušica ji pravim, pa ji pri tem kažem jezik. Glej kako! Res! sploh nič ne vidi. Poljubljam jo kakor bi mrljica poljubljala, da mi od strahu kar ustnice pokajo. No, pa to samo zdaj! Po poroki naj pa samo poskusi k meni! V omaro jo bom zaprl, v treh dneh jo bom likvidiral! Kakor slepo ščene jo bom vrغل v greznico!

Vsled vročine je bil gost čedalje bolj pijan in že ni več govoril, ampak kričal. S svojimi dolgimi rokami je kazal, kako bo davil, mečkal, dušil svojo nesrečno nevesto.

Preplašena Margot se je stisnila v kot.

— Pa kako se je še zaljubila vame. Na kolenih kleči. Castna beseda! Roke mi liže. Namesto Boga sem ji. Meni je pa kar slabo, tako, kakor zdaj-le. Vzdiguje se mi. Oga-ben flipp si mi dala! Samo, da papana ovijem, z njo bom pa že uredil.

Margot se je jokala na ves glas, obupna, kakor se ni še nikdar jokala, še takrat ne ko je gledala najinljivijsi film na svetu. »Zlomljeno lilijo«.

— Ti se me pa ne boj! Saj tebi nočem nič. S teboj bom še spal.

— Meni... Meni se smili. Ti si se vse to izmislil. Ti mi vse to nalašč lažeš, da bi me ustrašil. To si gotovo videl v kinematografu!

— Jaz da lažem! Avša! Saj to si še izmisliti ne moreš, na to bi nihče ne prišel! Ti se kar potrudil, pa si jo oglej, pa se ti bo kar ježili lasje! Kar stopi v zavod na ulici Tiboumairy, številka sedemnajst, pa bo razumela, kakšne čudne stvari so na svetu! Tam je slepa coprnica, ki me je izmučila, da me je vsak tek minil. Cele tri tedne nisem bil pri dekletih. No, pišček, poljubi me! Ali pa, veš kaj, malo bova pospala! Mi ne preveč dobro. Ta prokleti flipp...!

(Dalje prihodnjik.)

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257.

reg. zadr. z neom. zav.

Brzjavke: »KMETSKI DOM«. Telef. št. 2847.

V LJUBLJANI -- Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje.

DAJE:

Posojila na vknjižbo, proti poročstvu ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoli kredite v sekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

OBREŠTUJE VLOGE

na knjižice čistih 6% brez odpovedi. Večje stalne vloge in vloge v tek. računu po dogovoru.

PRESKRBUJE:

Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter črke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

URADNE URE:

Vsak delavnik od 8. do 12. in od 3. do 4.1/2.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Na veliko! Galanterija Na veliko!

Trikotaža za dame in gospode. — Volna za pletenje v vseh barvah. — Velika izbira nogavic, kravati v raznih cenah. — Kompletne potrebščine za krojače, šivilje in čevljarje. — Razne toaletne in kozmetične potrebščine pri

Josip Petelinc-u Ljubljana

Sv. Petra nasip 7 ob vodi.

Postrežba točna.

Cene nizke.

Postrežba točna.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nučl

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahlevajte ponudbo. Telefon št. 2359.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

Burgit

eventuelnim ranam je »BURGIT-ova« kopelj. Burgit, Ges. m. b. H.

Freilassing. Generalno zastopstvo:

IVAN SVETEK, Novo mesto (Slovenija).

WECK

čase in aparati za ukuhanje so najcenejši, ker so najboljše. Znatno znižane cene. Ugodni pogoji! Tovarniška zaloga: Krekov trg 10 pri trdnici Fraktus, Ljubljana.

Akumulatorske naprave

svinčena usedlina in pel, stara med, baker, cink. Kupuje se vsaka množina. »Caline« k. d. Zagreb, Mandaličina 1.

TISKARNA »MERKUR«

GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

TELEFON ŠTEV. 2552.

TELEFON ŠTEV. 2552.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

Prodaja se

mlad pes, prava rasa Doberman, čistokrven, z rodomnikom. Poizve se na Rimski cesti št. 5 pri hiš

Širite

»Narodni Dnevnik«!

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

»Segetan«

najboljše sredstvo za luženje semen. 1/2% raztopine zadostuje za zavarovanje proti sneti in biljnih boleznih. Dr. A. Jenčič, Maribor, Kopitarjeva ulica 6.

Gospodinje,

šivilje, krojači, ki nimate časa v skupne tečaje in se želite izobraziti v izdelovanju oblek, za Vas je pouk v popoldanskih ali večernih urah. Pričetek 19. t. m. Izdelovanje krojev! Zasebno krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19.

Pouk ali konverzacija

v nemščini, francoščini, angleščini in italijanščini daje izobražena nemška dama. Naslove prsi na upravo »Nar. dnevnik« pod »Individualni pouk«.

Hektografični aparati zvitki, masa, črnilo, trakovi,

Telefon 2980.

dobite vedno in najceneje pri

Telefon 2980.

LUD. BARAGA - LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 6.

Najvarneje in najugodnejše se nalaga denar pri pupilarnem zavodu, ki obstoji že 64 let

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

V CELJU, KREKOV TRG (v lastni palači pri kolodvoru)

Prihrankom rojakov v Ameriki, denarju nedolnih, ki ga vlagajo sodiščna, ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja, posveča posebno pažnjo.

Za hranilne vloge jamči poleg premoženja hranilnice

ŠE MESTO CELJE

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Hranilnica daje posojila na zemljišča, po najnižji obrestni meri. Vse prošnje rešuje brezplačno.